

Strasbourg, 7.6.2016
COM(2016) 378 final

2016/0176 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

**kolmandate riikide kodanike kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö eesmärgil riiki
sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta**

{SWD(2016) 193 final}
{SWD(2016) 194 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Ettepanek on osa ELi jõupingutustest luua Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 kohaselt laiaulatuslik rände halduspoliitika (eelkõige uus seadusliku rände poliitika) ja see toetab kooskõlas Euroopa 2020 prioriteetidega¹ ELi majanduskasvu strateegiat. 2009. aastal vastu võetud ELi sinise kaardi direktiivi² eesmärk oli lihtsustada kolmandate riikide kodanikest kõrge kvalifikatsiooniga töötajate ja nende pereliikmete vastuvõtmist ning liikuvust, ühtlustades selleks kogu ELis riiki sisenemise ja seal elamise tingimused ning sätestades selliste isikute õigused. Selle eesmärk oli muuta EL konkurentsivõimelisemaks, meelitades siia kõrge kvalifikatsiooniga töötajaid kogu maailmast ning leevendada seeläbi tööjõu ja oskuste nappust ELi tööturul ning tugevdada ELi konkurentsivõimet ja majanduskasvu. Ent 2009. aasta direktiiviga neid eesmärke ei saavutatud.

Praegusel ELi sinise kaardi direktiivil on ilmnunud teatavad nõrgad kohad, nagu piiravad vastuvõtutingimused ja ELi-sisese liikuvuse väga vähene lihtsustamine. Koos ELi eri liikmesriikides kehtivate paljude eri paralleelsekirjade, -tingimuste ja -kordadega sama kategooria kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate riiki lubamise jaoks on need vähendanud ELi sinise kaardi ligi tõmbavust ning kasutamist. See ei ole ei tõhus (selline killustatus on tööandjate ja taotlejate jaoks koormav) ega tulemuslik (nagu näitab kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele väljastatud lubade väike üldarv).

Sellepärast lubas komisjoni president Jean-Claude Juncker tegeleda ELi sinise kaardi puudujääkide kaotamisega ja laiendada märgatavalt selle mõju, et meelitada ELi rohkem kõrgema tasandi kutseoskustega töötajaid³. Euroopa rände tegevuskavas⁴ on uue seadusliku rände poliitika osana kuulutatud välja ELi sinise kaardi läbivaatamine, et suurendada selle tulemuslikkust andekate Euroopasse meelitamisel. Komisjoni 2016. aasta tööprogrammis anti teada, et „*Euroopa tulevaste demograafiliste probleemide ja tööturu vajaduste lahendamiseks kavatsame välja tulla uue lähenemisega seaduslikule rändele, mille üheks osaks on sinise kaardi direktiivi arendavad meetmed*”. Käesolev ettepanek ongi selle läbivaatamise tulemus.

6. aprilli 2016. aasta teatises⁵ rõhutati, et eduka rände halduse raames on vaja jätkusuutlikke, läbipaistvaid ja kättesaadavaid seaduslikult Euroopasse tulemise teid. Komisjon kordas soovi täiustada ELi sinise kaardi direktiivi, et see oleks üks ELi-ülene süsteem, mille alusel võtta ELi vastu kõrgema tasandi kutseoskustega töötajaid. Järgnenud aruteludes nõudis Euroopa Parlament uute seaduslike Euroopasse pääsemise võimaluste loomist ja ärgitas komisjoni olema selles küsimuses ambitsioonikas. 23. märtsi 2016. aasta aruandes⁶ tuletas parlament meelde, et ELi sinise kaardi direktiivi läbivaatamisel tuleb olla nii ambitsioonikas kui ka

¹ Ülevaate saamiseks vt veebisait: [Strateegia „Euroopa 2020” ülevaade](#).

² Nõukogu 25. mai 2009. aasta direktiiv 2009/50/EÜ kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 155, 18.6.2009, lk 17).

³ [Junckeri poliitilised eesmärgid](#) (inglise keeles); [praeguse komisjoni prioriteetid](#); [volinik Avramopoulose missioonikirj](#) (inglise keeles).

⁴ [Komisjoni 13. mai 2015. aasta teatis „Euroopa rände tegevuskava”, COM\(2015\) 240 \(final\)](#).

⁵ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimine ja seaduslike võimaluste parandamine Euroopasse jõudmiseks”, COM\(2016\) 197 \(final\)](#).

⁶ [23. märtsi 2016. aasta raport olukorra kohta Vahemerel ja vajaduse kohta töötada välja ELi terviklik rändekäsitlus \(2015/2095\(INI\)\)](#).

sihipärane ja eelkõige tuleb kaotada olemasolevad vastuolud seoses näiteks paralleelsete riiklike süsteemidega.

ELis on juba struktuurne oskuste nappus ning teatavates sektorites pakutavate oskuste ja olemasolevate töökohtade kokkusobimatus, mis võib piirata majanduskasvu, tootlikkust ja innovatsiooni (nt tervishoiu-, IKT- ja inseneriteaduste valdkonnas) ning nii aeglustada ELi majanduse elavnemist ja piirata konkurentsivõimet. Selliste puuduste kõrvaldamiseks, eriti ajal, mil töötust on üldiselt palju, tuleb olemasolevat tööjõudu aktiveerida ja koolitada ning anda neile paremad oskused. Sellistest meetmetest aga tõenäoliselt ei piisa kõigi vajaduste rahuldamiseks ning nende mõju ilmnemiseks tööturul ja tootlikkuses kulub aega. Tulevikus suurendavad ELi riikide majanduses toimuvad struktuursed muutused nõudlust oskuste järele, mida ei ole tööturul kohe saada, suurendades nii oskuste nappust veelgi.

ELi praegune kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate immigratsioonisüsteem ei ole praeguste ja tulevaste probleemide lahendamiseks kuigi mõjus. Kolmandate riikide kodanikest kõrgema tasandi kutseoskustega töötajaid tuli osalevatesse liikmesriikidesse⁷ nii ELi sinise kaardi kui ka sarnaste riiklike süsteemide kaudu 2012. aastal 23 419, 2013. aastal 34 904 ja 2014. aastal 38 774⁸. Kui võrrelda seda kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate prognoositud vajadusega teatavates sektorites, on selge, et sellisest arvust inimestest ei piisa olemasoleva ning prognoositud töötaja- ja oskustenappuse kaotamiseks ELis kõrgema tasandi oskusi nõudvatel töökohtadel. Veelgi enam – kui kõrgelt haritud potentsiaalsete sisseerändajate kavatsusi uurivatest küsitlustest on näha ELi suhteliselt suurt atraktiivsust, ei suuda EL teiste arenenud riikidega võrreldes muuta seda arvamust piisavalt tulemuslikult suuremaks kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate sissevooluks ega hoida kinni ka ELis õpetatud andekaid inimesi. Arvudest on näha, et kõigist OECD riikidesse tulevatest sisseerändajatest, kes ei tule EList, vaid valivad oma sihtpunktiks ELi, on 48 % madala ja 31 % kõrge haridustasemega⁹.

Käesoleva ettepanekuga asendatakse olemasolev ELi sinise kaardi direktiiv (2009/50/EÜ) ning tahetakse parandada ELi võimet ligi meelitada ja ELis hoida kõrgema tasandi kutseoskustega kolmandate riikide kodanikke ning parandada nende liikuvust eri liikmesriikide ja töökohtade vahel. Eesmärk on suurendada ELi võimet reageerida kiiresti ja tulemuslikult olemasolevale ja tekkivale nõudlusele kõrgema tasandi kutseoskustega kolmandate riikide kodanike järele ning kaotada oskuste nappus, et suurendada majandusliku sisseerändega ELi majanduse konkurentsivõimet ja leevendada demograafilise vananemise tagajärgi.

- **Kooskõla olemasoleva poliitikaga**

Euroopa rände tegevuskavas kinnitati vajadust kasutada ELi sinist kaarti ahvatleva üleeuroopalise süsteemi loomiseks kõrgema tasandi kutseoskustega kolmandate riikide kodanike jaoks. 6. aprilli 2016. aasta teatises täpsustati, et see on kavas saavutada ELi tasandil ühtlustatud tegutsemisviisiga, mis hõlmab paindlikumaid vastuvõtutingimusi, paremat vastuvõtukorda ja suuremaid õigusi (sh ELi-sisest liikuvust).

⁷ Ühendkuningriiki, Iirimaa ja Taani ELi sinise kaardi direktiivi kohases süsteemis ei osale, nagu on kokku lepitud sellesisulistes protokollides, mis on lisatud aluslepingutele.

⁸ Eurostati andmed: kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele antud riiklike lubade arv suurenes 19 755-lt 2012. aastal 21 940-ni 2013. aastal ja 24 922-ni 2014. aastal ning ELi siniste kaartide arv kasvas 3664-lt 2012. aastal 12 964-ni 2013. aastal ja 13 852-ni 2014. aastal.

⁹ Senne, J.-N. ja David, A., „General Context and Contribution of Labour Migration in Europe” (Tööjõu rände üldkontekst ja mõju Euroopas), OECD 2016, koostamisel.

See algatus täiendab teisi seadusliku rände valdkonnas vastu võetud vahendeid. Täpsemalt täiendab see organisatsioonisiselt üle viidud töötajate direktiivi¹⁰, millega soodustatakse ELi-väliste äriühingute kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate (juhid ja spetsialistid) ELi sisenemist ja ELi-sisest liikuvust nende ajutisel lähetamisel ELis asuvatesse tütarettevõtetesse. Samuti täiendab see direktiivi (EL) 2016/801, millega reguleeritakse üliõpilaste ja teadurite, aga ka näiteks praktikantide ning Euroopa vabatahtliku teenistuse alusel ka vabatahtlike vastuvõtmist ja õigusi. Samuti täiendab ettepanek nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ, millega kehtestatakse perekonna taasühinemise õiguse kasutamise tingimused, ja 25. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta, ning kehtestab mõned nendega seotud erandid. Erinevalt neist direktiividest sätestatakse käesolevas ettepanekus soodsamad perekonna taasühinemise tingimused ja lihtsam pikaajalise elaniku staatuse saamise võimalus. Lisaks täiendatakse sellega direktiivi 2011/95/EL (kvalifikatsioonidirektiiv)¹¹, sest ettepaneku kohaldamisala on laiendatud ka kõrgema tasandi kutseoskustega rahvusvahelise kaitse saajatele. Nad saavad liikmesriikides oskustele ja haridusele vastavat tööd ja vähendavad konkreetsetes piirkondades töötajate puudujääki. Nii saavad nad olla tööturul aktiivsed ka siis, kui neile kaitset pakkuvas liikmesriigis puuduvad vastavas valdkonnas töökohad.

Ettepanek on kooskõlas „Kolmandate riikide kodanike lõimimise tegevuskavaga”,¹² kus on kirjas üldine poliitikaraamistik, mille abil saaksid liikmesriigid oma lõimimispoliitikat edasi arendada ja tugevdada kolmandate riikide kodanike, sealhulgas kõrgema tasandi kutseoskustega kodanike suhtes.

Kolmanda riigi kodaniku elamisloa vorm on sätestatud määruses (EÜ) nr 1030/2002 ja jääb kehtima ka seoses selle ettepanekuga.

- **Kooskõla Euroopa Liidu muude poliitikavaldkondadega**

Ettepaneku eesmärk on luua kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate jaoks ahvatlev ELi-ülene süsteem, mis oleks kooskõlas ELi poliitikaga suurendada ja täiustada ühtset turgu¹³. Kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate siameelitamise poliitika on kooskõlas ELi kodanike liidusisese liikuvuse soodustamise poliitikaga, mida toetavad määrused 492/2011¹⁴ ja 2016/589 (EURES)¹⁵ ning ettevalmistamisel olev tööjõu liikuvuse pakett, mis käsitleb sotsiaalkindlustuse koordineerimist, ning täiendab neid. Samuti täiendab see ELi töötajate oskuste parandamise ja täiendamise poliitikat ning kvalifikatsioonide tunnustamist, et oleks tagatud parem lõimumine tööturul. Suurem kättesaadavate andekate inimeste arv on ELi majandusele tervikuna kasulik ja ELi töötajate väljatõrjumine on kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate puhul eeldatavasti vähene. Tulevases Euroopa uues oskuste

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/66/EL kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral (ELT L 157, 27.5.2014, lk 1).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (uuesti sõnastatud) (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9).

¹² [COM\(2016\) 377 \(final\)](#).

¹³ Komisjoni 28. oktoobri 2015. aasta teatis „Ühtse turu täiustamine”, [COM\(2015\) 550 \(final\)](#).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määrus (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires (ELT L 141, 27.5.2011, lk 1).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/589, milles käsitletakse Euroopa tööturuasutuste võrgustikku (EURESe võrgustik), töötajate juurdepääsu liikuvusteenustele ja tööturgude edasist integratsiooni ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 492/2011 ja (EL) nr 1296/2013 (ELT L 107, 22.4.2016, lk 1).

tegevuskavas¹⁶ käsitletakse kvalifikatsiooni tunnustamist laiemalt ning see on tähtis ka kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate vastuvõtmiseks ELi sinise kaardi süsteemi alusel, sest selliste töötajate kolmandates riikides saadud kvalifikatsiooni tunnustamisega on sageli probleeme ja see on neile kulukas. Kõik need strateegiad toetavad kooskõlas strateegia „Euroopa 2020” prioriteetidega ELi kasvustrateegiat.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepanekus käsitletakse kolmandate riikide kodanike ELi sisenemise ja seal elamise tingimusi ning kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele vajalike lubade andmise korda. Samuti kehtestatakse sellega tingimused, mille kohaselt võib kolmanda riigi kodanik asuda elama teise liikmesriiki. Järelikult on sobiv õiguslik alus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 lõike 2 punktid a ja b koos lõikega 1.

Aluslepingutele lisatud protokoll nr 21 kohaselt võivad Ühendkuningriik ja Iirimaa anda komisjonile kolme kuu jooksul pärast ettepaneku või algatuse esitamist või igal ajal pärast selle vastuvõtmist teada oma soovist osaleda mis tahes kavandatud meetme vastuvõtmises ja kohaldamises. Kumbki liikmesriik ei ole kasutanud võimalust ELi sinise kaardi direktiivi rakendamises osaleda. Aluslepingutele lisatud protokoll nr 22 kohaselt ei osale nimetatud artikli alusel vastu võetud meetmetes ka Taani¹⁷.

Majandusmigrantide vastuvõtmine on ELi ja liikmesriikide ühispädevus. Täpsemalt „ei mõjuta [ükski seadusliku rände valdkonnas esitatud meede] liikmesriikide õigust otsustada seda, kui palju lubada oma territooriumile kolmandate riikide kodanikke, kes saavad riiki töö otsimise eesmärgil kas palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana” (ELi toimimise lepingu artikli 79 lõige 5).

• Subsidiaarsus

Andekate inimeste ELi ligimeelitamise ja ELis hoidmise suutlikkuse suurendamine on muutunud raskemaks ning seda kõigis liikmesriikides. Kuigi iga liikmesriik võiks jätkata oma riikliku süsteemiga kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate jaoks, ei suurendaks see ELi kui terviku ligitõmbavust. Eriti kui võrrelda ELi teiste peamiste sihtkohtadega, kus on ühtsem toimimisviis, on selge, et üksi tegutsevad liikmesriigid (eriti väikesed) ei suuda rahvusvahelisel tasandil konkureerida kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate kohalemeelitamises.

Praegune killustatus, kus samale kolmandate riikide kodanike rühmale kehtivad paralleelselt erinevad riiklikud eeskirjad, ei ole ühegi osalise jaoks tulemuslik ega tõhus. Taotlejad ja tööandjad peavad orienteeruma keerulises õigusraamistikus ning see on kulukas ja halduslikult koormav (eriti VKEde jaoks). Pealegi oleks liikmesriikide asutuste jaoks lihtsam ja kulutõhusam kohaldada ühtseid, selgeid ning lihtsaid eeskirju, mille alusel menetleda kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate ELis elamise ja töötamise taotlusi.

Kui EL tegutseb välismaailmaga suheldes ühtse tervikuna, tekib mastaabisääst ja saame piiratud arvu kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate nimel teiste peamiste sihtkohtadega paremini konkureerida. Ettepaneku eesmärk on suurendada ELi üldist atraktiivsust, luues

¹⁶ COM(2016)381 (final).

¹⁷ Ühendkuningriigi, Iirimaa ja Taani jaoks ei ole direktiiv 2009/50/EÜ siduv.

kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate jaoks ELis ühtse, läbipaistva, paindliku ja sujuva süsteemi. See annab kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele selgelt mõista, et nad on ELi teretulnud, kuna nende ja nende perede jaoks on olemas selge ja kiire vastuvõtukord ning meeldivad elamisvõimalused.

Peale selle saab ainult ELi tasandi meetmetega pakkuda kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele võimalust lihtsalt eri liikmesriikides liikuda, töötada ja elada. ELi-sisene liikuvus võimaldab paremini reageerida kõrgema tasandi kutseoskustega tööjõu nõudlusele ja tasakaalustada oskuste nappust. Kui mujal ELis peaksid tekkima tööjõupuudus või töövõimalused, ei saa riiklikud süsteemid juba oma olemuse tõttu sellist liikmesriikidevahelise vaba liikumise võimalust pakkuda.

Ka ühtlustatuma ELi-ülese süsteemi kehtestamise ja paralleelsete riiklike süsteemide kaotamise korral säilib liikmesriikidele pädevus otsustada teatavate küsimuste üle (nt aluslepingutes sätestatud õigus määrata, kui palju kolmandate riikide kodanikest töötsijaid oma territooriumile lubada). Liikmesriikidel on samuti võimalus kehtestada tööturukatsed, kui tööturul on tõsised häired, nagu suur töötus teatavas sektoris või kutsealal. Peale selle on liikmesriikidel kontroll palgakünnise üle (isegi kui seda ühtlustatakse rohkem, kehtestades alumise ja ülemise piiri); see arvutatakse riigi keskmise palga alusel ja tööjõunappuses töökohtadele kohaldatakse madalamat künnist.

Kõiki neid kaalutlusi arvesse võttes on ettepanek kooskõlas subsidiaarsuspõhimõttega.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanekus käsitletakse kolmandate riikide kodanikest kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate vastuvõtmise tingimusi ja korda ning nende õigusi, mis on kõik ELi toimimise lepingu artikli 79 kohase ühtse sisserändepoliitika osad. Selliste kolmandate riikide kodanike jaoks on ELi-ülesed eeskirjad juba riiklike eeskirjade kõrval olemas, aga neid on vaja muuta, et lahendada leitud probleemid ja saavutada täiel määral direktiivi eesmärgid, seejuures peaksid liidu meetmete sisu ning vorm piirduma vaid kõnealuste eesmärkide saavutamiseks vajalikuga.

Ettepanek loob tasakaalu ühelt poolt suuremate õiguste (sh ELi-sisene liikuvus suurema ühtlustamise kaudu) ja teiselt poolt süsteemi suurema hõlmatuse (vastuvõtukorra täiendav lihtsustamine, sh madalam palgakünnis, mis suurendab sihtrühma) vahel, kusjuures liikmesriikidele võimaldatakse teatavat paindlikkust, et nad saaksid süsteemi kohandada oma oludele vastavalt.

Õigusaktide muutmise vajaduse tõttu liikmesriikidele tekkiv halduskoormus ja lisakoostöö ei ole väga suur, sest ELi sinise kaardi süsteem on juba olemas ja kasud kaaluvad kahjud üles.

- **Vahendi valik**

Vahendiks on valitud uus direktiiv, millega tunnistatakse kehtetuks ja asendatakse kehtiv ELi sinise kaardi direktiiv . Nii võimaldatakse liikmesriikidele selle rakendamiseks ja kohaldamiseks teatavat paindlikkust. Direktiiv on siduv saavutatava tulemuse seisukohalt, aga võimaldab liikmesriikidele paindlikkust selle eesmärkide üldise ja riiklikus õigussüsteemis kehtestamise vormi ning meetodi valimisel. Direktiivi asemel otsekohaldatava määrase kasutamiseks ei ole leitud ühtegi põhjust.

Mittesiduvatel meetmetel oleks liiga piiratud mõju, kuna võimalikel taotlejatel ja ettevõtetel tuleks ikkagi seista silmitsi erinevate vastuvõtueeskirjadega.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJUHINDAMISE TULEMUSED

- **Järelhindamine / kehtivate õigusaktide toimivuskontroll**

ELi sinise kaardi direktiivi esimene rakendusaruanne¹⁸ esitati 2014. aasta mais ja selles hinnati riiklike õigusaktide vastavust direktiivi sätetele. Selles jõuti järeldusele, et väljastatud ELi siniste kaartide arv on liikmesriigiti erinev, sest liikmesriigid on teinud erinevad poliitilised valikud, mistõttu kohaldatakse ja propageeritakse ELi sinist kaarti märgatavalt erinevalt ning mõnel juhul eelistatakse paralleelselt kehtivat riiklikku süsteemi. Kehtivas ELi sinise kaardi direktiivis on kirjas ainult miinimumnõuded ning paljude kaalutusõigusele ja riiklikele õigusaktidele viitavate sätetega antakse liikmesriikidele suur vabadus. Samuti leiti aruandes, et ülevõtmises on palju puudujääke ja täpsemalt on liikmesriigid unustanud direktiivis sätestatud aruandekohustuse. Neist probleemidest räägiti liikmesriikidega riiklike kontaktpunktide võrgustiku kaudu ja kontaktrühma koosolekul.

Aastatel 2015–2016 korraldas komisjon järgmise hindamise ning ajakohastas ja täiendas esimest aruannet. Jõuti järeldusele, et praegusel kujul ei saavuta ELi sinine kaart potentsiaali anda lisandväärtust konkureerivatele ja üksteist täiendavatele riiklikele süsteemidele kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate jaoks¹⁹.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

27. maist 30. septembrini 2015 toimus veebis avalik arutelu ELi sinise kaardi ja ELi töörandepoliitika teemal. Kokku saadi kõiki asjaomaseid sidusrühmi esindanud eri isikutelt 610 vastust küsimustikule ja 15 arvamusaavaldust²⁰. Oma arvamust avaldasid ELi kodanikud, organisatsioonid, kolmandate riikide kodanikud (kes elasid ELis või väljaspool), töandjad (nii hargmaised ettevõtjad kui ka VKEd), nende ühendused, era- ja avaliku sektori tööhõiveorganisatsioonid, ametiühingud, ministriumid, piirkondlikud ja kohalikud asutused, meediatöötajad, akadeemikud, rahvusvahelised organisatsioonid, päritoluriikide organisatsioonid ja asutused, sotsiaalpartnerid ning teised kodanikuühiskonna esindajad. Samuti on korraldatud kahepoolseid ja rühmakohtumisi oluliste liikmesriikidega, ettevõtjate esindajatega, praktikute, sotsiaalpartnerite ning rahvusvaheliste organisatsioonidega (OECD, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet, Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon). 3. detsembril 2015 korraldati koostöös tööturu vaatlushümanja ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee immigratsiooni ja integratsiooni alalise uurimisrühmaga tööseminar riiklike sotsiaalpartnerite jaoks. Väline töövõtja korraldas veel mitu sidusrühmadega konsulteerimist valitud riiklike ametiasutuste, töandjaorganisatsioonide, ametiühingute ja päritoluriikide organisatsioonidega.

Tulemustega on arvestatud kogu läbivaatamises, nagu on näha ka mõju hindamise aruandest.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Tulevase majandusrändepoliitika kujundamise toetamiseks moodustati komisjoni majandusrände eksperdirühm (EGEM)²¹. 25. märtsil 2015 toimunud esimesel EGEMi koosolekul arutasid eksperdid, kuidas töörännet ELi tasandil paremini juhtida, ja põhiteema

¹⁸ 22. mai 2014. aasta teatis direktiivi 2009/50/EÜ kohaldamise kohta, [COM\(2014\) 287 \(final\)](#).

¹⁹ Vt lisatud mõjuhindangu 5. lisa.

²⁰ Nende tulemused (inglise keeles) on [veebis nähtavad](#).

²¹ Komisjoni eksperdirühmade register: [E03253](#).

oli ELi sinise kaardi süsteemi läbivaatamine. 7. detsembril 2015 toimunud teise koosoleku põhiteemaks olid uue sinise kaardi süsteemiga seotud poliitikavalikud²².

Peale selle toimus 13. novembril 2015 Euroopa rändevõrgustiku allrühma – kutseoskustega migrantide eksperdirühma – koosolek, kus olid kohal ka liikmesriikide eksperdid, et arutada ELi sinise kaardi, kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele suunatud paralleelsete riiklike süsteemide ja nende omavahelise mõjuga seotud tehnilisi küsimusi.

- **Mõjuhinna**

Ettepaneku ettevalmistamisel uuriti erinevaid poliitikavalikuid, millest mõni jäeti kõrvale kohe hindamise alguses (nt ELi sinise kaardi direktiivi kehtetuks tunnistamine, punktipõhise huviväljendussüsteemi kehtestamine, kohaldamisala laiendamine rahvusvahelistele teenuseosutajatele).

Kaalutud valikuvარიandid

Põhjalikumaks hindamiseks valiti välja järgmised võimalused.

0) Lähtestsenaarium

ELi sinise kaardi kasutamine jätkub õigusakte muutmata. Kehtivates õigusaktides sätestatud seire ja täitmise tagamine jätkuvad, nagu ka välismaal omandatud kvalifikatsiooni riikidevahelise tunnustamise täiustamine (kas liikmesriikide vahel või koostöös kolmandate riikidega) tavade levitamise ja lisasuuniste andmisega riiklikele ametiasutustele.

1) Kohaldamisala laiendamine märgatavalt suuremale töötajarühmale (sh (mõned) keskmise tasandi kutseoskustega töötajatele)

Sel juhul oleks ELi sinine kaart kättesaadav ka mõnede keskmise tasandi kutseoskustega töötajatele, sest palk ja kvalifikatsioon sätestatakse alternatiivsete, mitte kumulatiivsete tingimustena. Õigusi praegusega võrreldes eriti ei suurendata.

2) Vastuvõtutingimuste ja õiguste muutmine, kohaldamisala kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatelt kaugemale laiendamata

Sellel valikuvარიandil on olenevalt sihtrühmast (laiem või selektiivsem) kolm alamvarianti ning see jääb praeguse direktiivi kohaldamisala ja põhiraamistiku piiresse, aga kõigi alamvariantidega seotud tingimusi, korda ja õiguseid lihtsustatakse.

- **2a) ELi sinise kaardi kättesaadavaks tegemine rohkematele kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele**

See alamvariant tähendaks ELi sinise kaardi saamise õigusega kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate rühma suurendamist, vastuvõtmise lihtsustamist ning paremate elamis- ja liikumisvõimaluste pakkumist. Liikmesriikidel oleks veidi vabadust süsteemi riiklikul tasandil kohandada, aga paralleelsed riiklikud süsteemid kaotataks.

²²

Liikmete nimed, koosolekute aruanded ja osalejate kirjalikud avaldused asuvad aadressil <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3253&Lang=ET>.

- 2b) ELi sinise kaardi muutmine teatavate kõrgeima tasandi kutseoskustega töötajate ELi meelitamise vahendiks

See variant teeks ELi sinisest kaardist üsnagi selektiivse vahendi kõrgeima tasandi kutseoskustega inimeste jaoks. Sobilikud töötajad saaksid ELi kiiresti ja lihtsalt ning neil oleksid laialdased õigused. Paralleelsed riiklikud süsteemid oleksid endiselt lubatud.

- 2c) Kaheastmelise sinise kaardi süsteemi loomine eri tasemega kutseoskustega töötajatele

See alamvariant oleks kahe eelmise kombinatsioon, mis tähendaks ELi sinise kaardi kaheastmelise süsteemi loomist kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate eri kategooriatele: esimene tasand oleks suunatud laiale kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate rühmale ja teine selektiivsem, aga pakuks kiiremat pikaajalise elamisloa saamise võimalust ning lihtsamat ELi-sisest liikuvust. Paralleelsed riiklikud süsteemid tühistataks.

3) Ühtne standardne ELi-ülene sinise kaardi süsteem

See valikuvariant tähendaks standardsete ELi-üleste sinise kaardi eeskirjade kehtestamist kõigis liikmesriikides. Liikmesriigid ei saaks ühtegi ELi sinise kaardi tingimust ega muud eeskirja kohandada oma tööturu tingimuste alusel. Ühe liikmesriigi väljastatud ELi sinist kaarti peaksid tunnustama kõik liikmesriigid ja see tähendaks piiramatut ELi-sisest liikuvust. Paralleelsed riiklikud süsteemid tühistataks.

Horisontaalsed/paralleelsed õiguslikud valikuvariandid

Kaalutud on ka mitut horisontaalset õiguslikku võimalust ja üht mitteõiguslikku. Neid võimalusi saab kasutada iseseisvalt lähtestsenaariumile lisaks või mõne eeltoodud õigusaktipaketiga koos.

a) Mitteõiguslikud ELi sinise kaardi tulemuslikkuse parandamise meetmed

Sellise valikuvariandi eesmärk on täiustada ELi sinise kaardi rakendamist ja liikmesriikidevahelist praktilist koostööd; see tugevdaks sinise kaardi kui kaubamärgi propageerimist teabe jagamise ning reklaamimisega. See sisaldaks ELi sinise kaardi süsteemi praktilise kasutamise lihtsustamist välismaal omandatud kvalifikatsiooni tunnustamise ning oskuste ja töökohtade kokkuviimise parandamise teel.

b) Õiguslikud meetmed, millega laiendatakse ELi sinise kaardi saamise õigust uuenduslikele ettevõtjatele

See valikuvariant laiendaks ELi sinise kaardi kohaldamisala kõrgema tasandi kutseoskustega *palgatöötajatelt* uuenduslikele *ettevõtjatele* (st FIEdele) ning direktiivi lisataks nende jaoks eraldi vastuvõtutingimused ja õigused (tõenäoliselt ka ELi-sisene liikuvus).

c) Õiguslikud meetmed, millega laiendatakse ELi sinist kaarti kõrgema tasandi kutseoskustega rahvusvahelise kaitse saajatele ja varjupaigataotlejatele

See tähendaks ELi sinise kaardi võimaldamist muu kategooria rändajatele, kes taotleavad rahvusvahelise kaitse staatust või on selle saanud. Eristada saab kahte peamist alamkategooriat ja -valikuvarianti: (i) ainult rahvusvahelise kaitse saajad (pagulased, täiendava kaitse saajad); (ii) kaasa arvatud varjupaigataotlejad.

Eelistatud valikuvariant

Pärast allesjäänud valikuvariantide mõju, tulemuslikkuse, tõhususe ja teostatavuse hindamist eelistati varianti 2a ning horisontaalseid variante a (mitteõiguslikud meetmed) ja c koos alamvariandiga i (kohaldamisalasse jääksid vaid rahvusvahelise kaitse saajad). Eelistatud valikuvariant sisaldab niisiis järgmisi põhiosi: vastuvõtutingimuste muutmine ja ELi sinise kaardi kättesaadavaks tegemine rohkematele kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele; ELi sinise kaardiga seotud õiguste (sh ELi-sisese liikuvuse) täiustamine; kohaldamisala kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatelt kaugemale ei laiendata. Peale selle ei ole enam lubatud direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate kolmandate riikide kodanike jaoks kehtestatud riiklikud süsteemid. Õiguslikke meetmeid täiendavad mitteõiguslikud ja on võimalik, et ELi sinine kaart tehakse kättesaadavaks ka kõrgema tasandi kutseoskustega rahvusvahelise kaitse saajatele.

Eelistatud valikuvariant on kesktee, millest ühel pool on lai hõlmatus, liikmesriikidele võimaldatav märkimisväärne paindlikkus süsteemi kohandamisel kohalikele oludele ja suur paralleelsete riiklike süsteemide asendamise potentsiaal ning teisel pool korra ulatuslikum lihtsustamine, suuremad õigused, ELi-sisese liikuvuse täiendav lihtsustamine ja laialdane ühtlustamine. Järelikult on eelistatud valikuvariant (suure) tulemuslikkuse ja tõhususe ning hea majandusliku ja sotsiaalse mõju tasakaalus kombinatsioon. Selline kasulik mõju oleks maksimaalne, kui seda kombineerida mitteõiguslike meetmetega, nagu süsteemi aktiivne propageerimine ning tööandjate ja potentsiaalsete sisserändajate parem kokkuviiimine.

Sellise valiku korral suureneks kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele antavate lubade arv hinnanguliselt 32 484–137 690 võrra (aastas, kõik osalevad liikmesriigid koos, olenevalt iga konkreetse liikmesriigi kehtestatavast palgakünnisest). Uued ELi tulevad ja siin töötavad kõrgema tasandi kutseoskustega töötajad tooks majandusele kasu hinnanguliselt 1,4–6,2 miljardit eurot aastas. Vastuvõetud kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate üldine suurem arv ja suurem ELis koolitatud noorte andekate inimeste siinhoidmise potentsiaal tähendab laiemat kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate baasi, mida tööandjad saavad kasutada puuduva töötaja asendamiseks, ning see oleks kasulik ELi majanduskasvule ja konkurentsivõimele. Koos rohkemate tööalase liikuvuse võimalustega nii töökohtade vahel kui ka ELis tervikuna muutuks töötajate leidmine VKEde jaoks lihtsamaks ja odavamaks ning see tähendaks, et nad saavad lihtsamalt lahendada tööjõu nappuse probleeme ning nende kasvuväljavaated paranevad. Samuti mõjuks see hästi ettevõtete uurimis- ja arendustegevuse võimekusele ning ELi üldisele innovatsiooni-, uurimis- ja ettevõtlusvõimekusele. Eelistatud valikuvariandi suur tulemuslikkus ja tõhusus vähendaks ka selle kohaldamisega seotud halduskoormust.

Ka sotsiaalne mõju oleks hea, sest ELi kodanikud saaksid kasu üldisest majanduskasvust, kui tööjõu ja oskuste nappus väheneb, ning see omakorda võib kaudselt tugevdada teadmispõhist majandust ja töökohtade loomist ELis. Arvestades seda, et süsteem on suunatud kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele, see on nõudluspõhine ja üsnagi selektiivne ning sisaldab sobivaid kaitsemeetmeid, on võimalik ELi töötajate kõrvaletõrjumine eeldatavasti minimaalne. Sinise kaardi omanikele oleksid kasulikud suuremad perekonna taasühinemisega seotud õigused, pikaajalise elamisloa saamine ja ELi-sisene liikuvus. Rahvusvahelise kaitse saajate kaasamine oleks ka sotsiaalselt kasulik, sest kõrgema tasandi kutseoskustega kaitse saajad muutuksid ELi sinise kaardi omandamisega vastuvõtva liikmesriigi tööandjatele nähtavamaks ja pääseksid ka teiste liikmesriikide tööturule. See soodustab nende osalust tööturul, mis omakorda soodustab nende lõimumist ja võimet endale elatist teenida.

Õiguskontrollikomitee arvamus

Mõjuhinnaang esitati õiguskontrollikomiteele 5. veebruaril 2016 ja koosolek toimus 2. märtsil 2016. Komitee esitas esimese arvamuse (negatiivne) 4. märtsil 2016. Mõjuhinnaang esitati uuesti 14. märtsil ja teine arvamus (positiivne) avaldati 18. märtsil 2016. Peamised probleemid, mida oli õiguskontrollikomitee arvates vaja lahendada, olid järgmised ja neid võeti arvesse järgmiselt.

a) Selgitada lahendatavaid probleeme ja nende tähtsust ELi seisukohalt

Mõjuhinnaangus on täiustatud ELi olemasoleva ja tulevase tööjõupuuduse analüüsi ning seda, kuidas uus sinise kaardi süsteem ja eriti kolmandate riikide kodanikest kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate ELi-sisene liikuvus selle probleemi lahendaks. Samuti on selgitatud ELi kodanike ELi-sisese liikuvuse ja kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate liikuvuse suhet ning seda, mil määral mõlemad aitavad lahendada oskuste ja tööjõu nappust. Lisatud on arvnäitajaid ja analüüs, mis näitavad paremini vajadust ELi meetmete järele kolmandate riikide kodanikest kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate siameelitamises ning ELi antavat lisandväärtust võrreldes riiklike süsteemidega. Rohkem on lahti kirjutatud ELi sinise kaardi läbivaatamise ning teiste sisserändajakategooriate (rahvusvahelise kaitse saajad / varjupaigataotlejad, teenuseosutajad ja ettevõtjad) ja nende võimaliku kohaldamisalasse kaasamise vajaduse vahelised seosed.

b) Selgitada eesmärgid ja poliitikavalikuid

Üldised ja konkreetset eesmärgid on läbi vaadatud ja viidud rohkem kooskõlla nii probleemi määratluse kui ka kavandatud lahendustega. Selgitatud on valiku tegemise aluseks olnud loogikat ja esitatud see lihtsamal vormis. Parandatud on teatavate valikuvariantide kohese kõrvalejätmise põhjendatust ning võimalike poliitikaversioonide sõelumist ja valimist.

c) Keskenduda mõjuanalüüsis tööturu põhiküsimustele

Mõjuanalüüsi dokument on tehtud lihtsamaks ja lugejasõbralikumaks ning keskendutud on selgemalt tööturu teemadele ja majanduslikule mõjule. Võimaluse korral on välja toodud mõju konkreetsetele liikmesriikidele. Eri valikuvariantide ja lähtestsenaariumi erinevused on paremini välja toodud. Kuigi kvantitatiivseid andmeid kuigi palju ei ole, on analüüsitud halduskulusid ja kasu eri sidusrühmade jaoks. Eelistatud valikuvariandini, mis koosneb ühest poliitikapaketist ja horisontaalsetest meetmetest, on jõutud valikuvariantide järkjärgulise välistamisega selgete ning objektiivsete kriteeriumide alusel.

• Põhiõigused

Algatus on täiel määral kooskõlas põhiõiguste hartaga ja suurendab mõnd selles sätestatud õigust. Täpsemalt toetab see era- ja perekonnaelu austamist (artikkel 7) kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate perekonna taasühinemist soodustavate sätete abil ning õigust teha tööd ja tegutseda vabalt valitud või vastuvõetaval kutsealal (artikli 15 lõige 1). Samuti on see täielikult kooskõlas töötingimustega seotud õigustega (artikli 15 lõige 3) ja töötajate õigustega (artiklid 27 ja 36), sest säilitatakse kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate õigus võrdsele kohtlemisele seoses töötingimuste ning sotsiaalkindlustuse, hariduse, kutseõppe, kaupade ja teenuste kättesaadavusega. Täieliku kooskõla artikliga 47 (õigus tulemuslikule õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele) tagavad ELi sinise kaardi direktiivi kehtivad sätted, milles käsitletakse õigust kaevata taotluse tagasilükkamine edasi ja saada teada tagasilükkamise põhjus, ning need jäävad kehtima ka edaspidi.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta Euroopa liidu eelarvet.

5. MUUD OSAD

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon kontrollib riiklikku õigusesse ülevõtmise õigsust ja tulemuslikkust kõigis osalevates liikmesriikides. Komisjon korraldab kogu rakendamisperioodil regulaarseid kontaktkomitee koosolekuid kõigi liikmesriikidega. Kolm aastat pärast ülevõtmise tähtpäeva ning edaspidi iga kolme aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, kus hinnatakse ELi sinise kaardi direktiivi rakendamist, toimimist ning mõju.

ELi sinise kaardi direktiivi kohaldamist jälgitakse seoses peamiste poliitiliste eesmärkidega mitme asjakohase ja mõõdetava näitaja abil, mille aluseks on lihtsalt kättesaadavad, tunnustatud ja usaldusväärsed andmed. Läbivaadatud direktiiviga tehakse rohkemate teabeliikide esitamine kohustuslikuks, et need oleks esitatud õigeaks ajaks ning usaldusväärsemad. Nii suureneks direktiivi väärtus kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate rände poliitika järelevalve ja hindamise seisukohalt. Peale selle paraneb riiklike kontaktpunktide kaudu toimuv teabevahetust ELi sinise kaardi kohta.

- **Selgitavad dokumendid**

Esitatud direktiivi kohaldataks paljudele kõrgema tasandi kutseoskustega kolmandate riikide kodanikele. Samuti on ettepanekus direktiiviga 2009/50/EÜ võrreldes rohkem õiguslikke kohustusi. Arvestades eeltoodut ja seda, et ettepanekus on sätted mitme rühma kohta, keda praeguses õigusraamistikus kohustuslikul viisil ei käsitleta, on vaja ülevõtmismeetmete teatisega koos esitada selgitavad dokumendid (sh riiklike sätete ja direktiivi vastavustabel), et ülevõtmismeetmed, mille liikmesriigid on olemasolevatele õigusaktidele lisanud, oleks selgelt näha.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

I peatükk. ÜLDSÄTTED

Artikkel 1. Teema

Ettepaneku eesmärk on määrata kindlaks sisenemise ja elamise tingimused ning õigused väljastpoolt ELi tulevatele või siin muu staatusega seaduslikult elavatele kolmandate riikide kodanikele (koos perega), kes taotleavad ELis elamise luba, et teha siin kõrgeima tasandi kutseoskusi nõudvat tööd. Samuti on ettepanekus kirjas tingimused, mille alusel võib ettepaneku tingimuste kohaselt ühes liikmesriigis seaduslikult elav kolmanda riigi kodanik minna koos perega elama teise liikmesriiki. See säte on sisuliselt sarnane direktiivi 2009/50/EÜ olemasoleva sättega, aga seda on kohandatud, arvestades seda, et sinisest kaardist saab ainus kolmandate riikide kõrgema tasandi kutseoskustega kodanike vastuvõtmise vahend.

Artikkel 2. Mõisted

Artiklis sätestatakse ettepanekus kasutatud mõisted, mis suuresti ühtivad teistes olemasolevates seadusliku rände direktiivides kasutatutega. Määratletakse „kõrgema tasandi kutseoskusi nõudev töö”, millega asendatakse kehtiva direktiivi mõiste „kõrget kvalifikatsiooni nõudev töö”. Tegu on vajaliku pädevusega ehk kõrgema

kutsekvalifikatsiooniga isiku palgatööga kooskõlas riikliku õiguse ja tavadega. Kõrgema kutsekvalifikatsiooni olemasolu tõendab kas kõrgharidust tõendav dokument (st omandatud kõrgharidus või samaväärse kolmanda taseme haridusprogrammi läbimine, mis vastab vähemalt ISCED²³ 2011 või Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 6. tasemele) või kõrgema tasandi kutseoskused (st oskused, mida tõendab vähemalt kolmeaastane erialane töökogemus kõrgharidust nõudva alaga sarnasel tasemel ja mis on seotud töö või elukutsega, millega on kavas tegelema hakata). Nõutavate oskuste tase jääb samaks, aga liikmesriikidele muutub kohustuslikuks tunnustada haridusliku kvalifikatsiooni alternatiivina ka erialast töökogemust. Peale selle on selguse mõttes lisatud konkreetsed viited ISCEDi ja Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemetele.

Uuendus võrreldes direktiiviga 2009/50/EÜ on ka „töölase tegevuse” määratlus, et määratleda, milliseid ametialaseid tegevusi võib ELi sinise kaardi omanik lühiajalisele liikuvusele teises liikmesriigis kohaldatavate erieeskirjade kohaselt ellu viia (vt artikkel 19).

Artikkel 3. Kohaldamisala

Nagu ka direktiivi 2009/50/EÜ, ei kohaldata ettepanekut ELi kodanikele, kolmandate riikide kodanikele, kellel on pikaajaline ELis elamise luba ja kes tahavad kolida teise liikmesriiki, hooajatöötajatele ega lähetatud töötajatele. Kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/801²⁴ ja käesoleva vahendi kohaldamisala võib kattuda, sätestatakse selles artiklis sõnaselgelt, et direktiivi kohaldamisalast jäetakse välja need kolmandate riikide kodanikud, kes taotleavad direktiivi 2016/801/EÜ tähenduses teadurina liikmesriigis elamise luba, et tegeleda uurimisprojektiga. Direktiivi (EL) 2016/801 kohaselt vastu võetud ja siin seaduslikult elav teadur võib aga taotleda ettepanekus sisalduva direktiivi alusel ELi sinist kaarti muuks otstarbeks kui direktiivis (EL) 2016/801 käsitletu.

Direktiivi 2009/50/EÜ muudatusena antakse ELi kodanike kõigile kolmanda riigi kodanikust pereliikmetele õigus saada ELi sinine kaart, et nad saaksid teha siin kõrgema tasandi kutseoskusi nõudvat tööd ja käia tööreisidel teistes liikmesriikides olenemata sellest, kas asjaomane ELi kodanik on nendega kaasas või ei. Sellistel ELi kodanike kõrgema tasandi kutseoskustega kolmandate riikide kodanikest pereliikmetel on samasugused lühi- ja pikaajalised töölased ELis liikumise vajadused nagu teistelgi kõrgema tasandi kutseoskustega kolmandate riikide kodanikel ning ainuüksi sellepärast, et nad elavad ELis seaduslikult ELi kodaniku pereliikmena, ei tohiks neile keelata ELi sinise kaardi taotlemise võimalust, kui neil oleks päritoluriigis selline õigus olnud.

Samamoodi kehtivaga ei kohaldata kavandatud direktiivi rahvusvahelist kaitset taotlevatele isikutele, kes ootavad otsust oma staatuse kohta, ajutise kaitse saajatele ja liikmesriigis vaid ajutiselt elavatele isikutele. Uuendusena hõlmab see aga direktiivi 2011/95/EL (kvalifikatsioonidirektiiv) alusel rahvusvahelise kaitse saajaid. Neil on õigus taotleda ELi sinist kaarti nagu igal teisel kolmanda riigi kodanikul ning neile jäävad alles kõik kaitse saaja õigused (vt märkused artiklite 15 ja 16 kohta). Samuti lubatakse ELi sinist kaarti taotleda kolmandate riikide kodanikel, kes asustatakse ELi tulevaste süsteemide alusel ümber ja kellele antakse kvalifikatsioonidirektiivis sätestatud õigustega sarnased õigused. Seega muutuvad kõrgema tasandi kutseoskustega rahvusvahelise kaitse saajad töandjatele

²³ UNESCO rahvusvaheline ühtne hariduse liigitus.

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetuseprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*-ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELTL 132, 21.05.2016, lk 21)

kättesaadavamaks ja saavad tööd sihipärasemalt – oma oskustele ja haridusele vastavalt, vähendades nii liikmesriikide sektorites ja kutsealadel esinevat tööjõunappust. Nii saavad nad aktiivselt osaleda tööturul (see soodustab nende lõimumist) ja lihtsamalt endale elatist teenida. Peale selle ei lähe nende oskused raisku, kui neile kaitset pakkuvas liikmesriigis neil erialast tööd ei ole – see viib tõhusama tööturajaotuseni. Põhimõtteühtluse tagamiseks lisatakse kvalifikatsioonidirektiivi peatse läbivaatamise ajal vajalikud viited ja muudatused.

Samuti lisatakse säte, millega kaitstakse ELi ja/või liikmesriikide sõlmitud rahvusvahelisi kokkuleppeid eetilise värbamise kohta, et kaitsta arenguriikide personalipuuduses vaevlevaid sektoreid.

Erinevalt direktiivist 2009/50/EÜ ei lubata ettepanekus liikmesriikidel sama rühma kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate jaoks kasutada paralleelseid süsteeme. Selleks et muuta ELi sinine kaart tõeliselt ELi-üleseks, peavad liikmesriigid andma direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatele kõrgema tasandi kutseoskustega isikutele riikliku loa asemel ELi sinise kaardi. Riiklikke lube võivad liikmesriigid anda ainult neile kolmandate riikide kodanikest töötajatele, kes direktiivi kohaldamisalasse ei kuulu, aga järgida tuleb ELi õigusaktides seadusliku rände jaoks kehtestatud piiranguid.

Artikkel 4. Soodsamad sätted

Ettepanekuga ühtlustatakse selle kohaldamisalasse kuuluvate kolmandate riikide kodanike ja nende perede vastuvõtu ning hilisema ELi-sisese liikuvuse tingimused ja kord.

Liikmesriigid võivad siiski õigustega seoses kehtestada soodsamad tingimused (eelkõige seoses artiklis 15 sätestatud võrdse kohtlemisega või artiklis 16 sätestatud pereliikmete õigustega). Samuti võivad liikmesriigid kohelda selliseid isikuid soodsamalt ajutise töötuse korral (artikkel 14) ja seoses ajaga, mil pikaajalise elaniku staatuse saanu võib riigi territooriumilt eemal viibida (artikli 17 lõige 5). Peale selle võivad liikmesriigid kehtestada soodsamaid sätteid seoses menetluslike kaitsemeetmetega (artikkel 10).

II peatükk. VASTUVÕTUTINGIMUSED

Artikkel 5. Vastuvõtukriteeriumid

Artiklis 5 on kirjas tingimused, millele taotleja peab ELi sinise kaardi saamiseks vastama. Direktiivis 2009/50/EÜ ja teistes olemasolevates seadusliku sisserände õigusaktides sätestatutega sarnaste üldiste tingimuste (nt isikul peab olema kehtiv reisidokument ja ravikindlustus ning ta ei tohi ohustada avalikku korda, turvalisust ega rahvatervist) kõrval on ka eritingimusi.

– *Lõike 1 punkt a.* Kuna vastuvõtmine oleneb nõudlusest, on vajalik vähemalt kuuekuuline tööleping või siduv tööpakkumine asjaomasest liikmesriigist. Praeguse direktiiviga võrreldes on lepingu nõutavat pikkust lühendatud 12 kuult kuuele. See tingimus peaks tagama elamise ja töötamise teatava järjepidevuse, pakkudes siiski ka teatavat paindlikkust, mis on kooskõlas tööturu nõuete ja liikmesriikide tavadega. Praegu antaksegi kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatele suur osa riiklikke elamislubasid lühemaks ajaks kui 12 kuud ning tööandjad sõlmivad tavaliselt kõigepealt lühema, katseajaga lepingu, et olla kindel töötaja sobivuses, ja lepingut võidakse pikendada, kui katseaeg on läbitud edukalt.

– *Lõike 1 punkt b.* Samamoodi nagu on sätestatud direktiivis 2009/50/EÜ, peab taotleja reguleeritud kutseala puhul vastama riiklikus õiguses sätestatud nõuetele, mille alusel võivad ELi kodanikud nende kutsealadega tegeleda.

– *Lõike 1 punkt c ja lõige 6.* Reguleerimata kutsealade puhul peab taotleja tõendama, et tal on vajalik kõrgem kutsekvalifikatsioon (st kas kõrgharidust tõendav dokument või kõrgema taseme kutseoskused); Liikmesriigid lihtsustavad kõrgemat kutsekvalifikatsiooni tõendavate dokumentide kehtivuskontrolli ja tunnustamist. Direktiiviga 2009/50/EÜ võrreldes tehtud muudatusi on kirjeldatud artikli 2 selgituses.

– *Lõige 2.* Töölepingus sätestatud palk peab olema vähemalt liikmesriikide kehtestatud künnis, milleks on 1,0–1,4-kordne asjaomase liikmesriigi keskmine aastane brutopalk. See on madalam kui direktiivis 2009/50/EÜ sätestatud künnis (vähemalt 1,5-kordne asjaomase liikmesriigi keskmine aastane brutopalk, ülemmäär pole), mistõttu suureneb ELi sinise kaardi süsteemi hõlmavus (st et see hõlmab palju suuremat arvu potentsiaalseid kõrgema tasandi kutseoskustega töötajaid)²⁵. Kindel palgavahemik suurendab ühtlust, säilitades teatava paindlikkuse liikmesriikide jaoks, et nad saaksid kehtestada künnise olenevalt konkreetsest olukorrast oma tööturul, keskmisest sissetulekust ja sissetulekute jaotumise erinevustest. Läbipaistvuse ja ühtluse suurendamiseks tehakse palgakünnise arvutamise jaoks kohustuslikuks Eurostati andmete (rahvamajanduse arvepidamine) kasutamine.

– *Lõiked 4 ja 5.* Nende sätetega kehtestatakse kohustuslik madalam palgakünnis (80 % üldkünnisest) nappuses vaevlevate elukutsete jaoks, mille määravad liikmesriigid ja mis kuuluvad rahvusvahelise ametite klassifikaatori ISCO 1. ja 2. pearühma²⁶, ning äsja kõrgkooli lõpetanutele. Direktiivis 2009/50/EÜ on töötajate nappuses vaevlevate elukutsete jaoks vaid vabatahtlik madalam palgakünnis – vähemalt 1,2-kordne keskmine palk. Äsja kõrgkooli lõpetanutele tehtud erand, mida ei olnud direktiiviga 2009/50/EÜ ette nähtud, soodustab ELi sinise kaardi andmist noortele tippspetsialistidele, kellel ei ole tõenäoliselt piisavalt töökogemust, et nõuda kõrget palka²⁷. Selline soodustus on kooskõlas hiljutiste muudatustega ELi direktiivis (EL) 2016/801, mille kohaselt lubatakse kõrgkooli lõpetanutel otsida vastuvõtvast liikmesriigis tööd vähemalt üheksa kuud.

Artiklid 6 ja 7. ELi sinise kaardi andmisest keeldumise, selle kehtetuks tunnistamise ja pikendamise keeldumise põhjused

Nendes sätetes on kirjas kohustuslikud ja vabatahtlikud kaardi andmisest keeldumise, selle kehtetuks tunnistamise ning pikendamise keeldumise põhjused. Need on suuresti samasugused, nagu on sätestatud direktiivis 2014/66/EL organisatsioonisiselt üleviidud töötajate jaoks, aga direktiiviga 2009/50/EÜ võrreldes on mõni säte lisandunud.

Kuigi direktiivi 2009/50/EÜ kohaselt on tööturukatsete korraldamine liikmesriikide piiramatul õigusalal, lubatakse ettepanekus seda vaid siis, kui liikmesriigi tööturul on tõsised häired, nagu suur töötus teatavas sektoris või kutsealal teatavas piirkonnas. Kui liikmesriik tahab korraldada tööturukatset, saadab ta sellesisulise teatise koos põhjendustega komisjonile ning annab sellest teada ka taotlejatele ja tööandjatele. Liikmesriigid võivad oma tööturuga seotud asjaolude hindamisse kaasata ka sotsiaalpartnereid.

III peatükk. ELi SININE KAART JA SELLEGA SEOTUD KORD

²⁵ Eri palgakünniste mõju ja hõlmavuse analüüs on esitatud ettepanekuga kaasas oleva mõjuhindangu lisades 7 ja 14, SWD(2016)193.

²⁶ Rahvusvahelise ametite klassifikaatori ISCO 1. ja 2. pearühm hõlmavad vastavalt juhte ning tippspetsialiste. <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/intro.htm>.

²⁷ Vt ettepanekuga kaasas oleva mõjuhindangu 7. lisa, SWD(2016)193.

Artiklid 8–11. ELi sinine kaart, vastuvõtutaotlused, menetluslikud kaitsemeetmed ja tasud

Taotlejad, kelle suhtes on liikmesriik teinud positiivse otsuse, saavad elamisloa, mida nimetatakse ELi siniseks kaardiks ja milles on kirjas, mis tingimustel nad töötada võivad. ELi sinine kaart kehtib tavaliselt vähemalt 24 kuud. Ainult siis, kui tööleping on lühemaajaline, antakse ELi sinine kaart vähemalt töölepingu kehtivusajaks, millele lisatakse kolm kuud. ELi sinise kaardi pikendamisel tuleb selle uueks kehtivusajaks määrata vähemalt 24 kuud. Direktiivi 2009/50/EÜ kohaselt saavad liikmesriigid nii esimeste lubade kui ka pikendamise korral valida, kas määrata tavakehtivusajaks 1–4 aastat või lepingu kehtivusajast kolm kuud pikem periood.

ELi sinise kaardi saamise taotluse võib esitada kas väljaspool liikmesriiki või selle territooriumil, aga viimasel juhul peab taotleja olema seal mis tahes põhjusel seaduslikult (unustamata seejuures artikli 3 lõike 2 kohaselt kohaldamisalast väljajäävaid isikuid). See on soodsam kui direktiivi 2009/50/EÜ sätetes lubatud ainus võimalus kolmanda riigi kodanikele – esitada taotlus seaduslikult liikmesriigi territooriumil olles.

Liikmesriik teavitab taotlejat tehtud otsusest hiljemalt 60 päeva möödumisel taotluse esitamist. See on lühem kui direktiivis 2009/50/EÜ sätestatud 90 päeva.

Liikmesriik võib kehtestada taotluse menetlemise tasu. See ei tohi aga olla ebaproportsionaalne ega liialdatud. See on uus säte, mis on lisatud direktiivi 2014/66/EL (organisatsioonisiselt üleviidud töötajad) eeskujul.

Artikkel 12. Tunnustatud tööandjad

Võetakse kasutusele vabatahtlik tunnustatud tööandjate süsteem, mida ei olnud direktiiviga 2009/50/EÜ ette nähtud. Tunnustamiskord määratakse riiklikul tasandil, aga see peab olema läbipaistev ega tohi sisaldada tööandjate jaoks ebaproportsionaalselt suurt halduskoormust ja kulu. Kui tööandja on kõnealuse artikli kohaselt tunnustatud, peab ELi sinise kaardi taotluse menetlus olema kiire (kuni 30 päeva) ja lihtne (st ravikindlustuse olemasolu ja reguleerimata kutsealade puhul ka kvalifikatsiooni tõendada vaja ei ole).

IV peatükk. ÕIGUSED

Artiklid 13 ja 14. Tööturule pääs ja ajutine töötus

Direktiivis 2009/50/EÜ on mitmetahulised eeskirjad tööturule pääsu ja sellega seotud korra jaoks. Ettepanekus on tööturule pääsu lihtsustatud: ELi sinise kaardi omanikel on täielik õigus otsida kõrgema tasandi kutseoskusi nõudvat tööd. Liikmesriigid saavad ainult nõuda, et kaardiomanikud annaksid teada tööandja vahetumisest või muudest muutustest, mis võivad mõjutada ELi kaardi omamise õigust. Selle eesmärk on teha õiguslik staatus kõigis liikmesriikides selgeks ja vältida tarbetut halduskoormust. See ei mõjuta liikmesriikide võimalust ELi sinine kaart kehtetuks tunnistada või pikendamata jätta, kui vajalikud tingimused ei ole enam täidetud. Peale selle lubatakse ELi sinise kaardi omanikel tegutseda kaardi saamise aluseks oleva palgatöö kõrval FIEna, et võimaluse korral hakata innovaatiliseks ettevõtjaks. Selline õigus ei muuda nõuet, et ELi sinise kaardi saamise tingimused peavad olema pidevalt täidetud, mistõttu peab kaardiomanik tegema kõrgema tasandi kutseoskusi nõudvat palgatööd.

Nagu direktiivis 2009/50/EÜ, on lubatud ajutine töötus, mis ei mõjuta elamisõigust ELi sinise kaardi omanikuna. Töötus ei või kesta üle kolme kuu ega esineda sagedamini kui üks kord ELi sinise kaardi kehtivusaja jooksul.

Artiklid 15 ja 16. Võrdne kohtlemine ja pereliikmed

ELi sinise kaardi omanike liikmesriigi kodanikega võrdse kohtlemise sätted on suuresti sarnased direktiiviga 2009/50/EÜ antud õigustega, aga neid on uuemate direktiivide alusel veidi ajakohastatud.

Erandid direktiivist 2003/86/EÜ on sätestatud selleks, et hõlbustada kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate perede taasühinemist. Nagu on sätestatud direktiivis 2009/50/EÜ, ei tohi enne taasühinemise lubamist kohaldada mingit ooteaega ega lõimimismeetmeid. Lisalihtsustusena antakse pereliikmetele õigus saada luba kohe, kui ELi sinine kaart on väljastatud, ja nii tulla kohe töötaja juurde elama. Peale selle ei saa liikmesriigid piirata pereliikmete pääsu tööturule, aga enne ligipääsu lubamist võib korraldada tööturukatse.

ELi sinise kaardi omanikele ei kehti need sätted, kui neil on nimetatud artiklite kohaldamisalas vaba liikumise õigusega seotud õigused. Samuti ei kohaldata neid sätteid rahvusvahelise kaitse saajatele – neile kohaldatakse endiselt kaitse andnud liikmesriigis kehtivaid eeskirju.

Artiklid 17 ja 18. ELi pikaajalise elaniku staatuse andmine ELi sinise kaardi omanikule

Neis artiklites on sätestatud erandid direktiivist 2003/109/EÜ – ELi sinise kaardi omanikud saavad lihtsamalt ELi pikaajalise elaniku staatuse. Direktiiviga 2009/50/EÜ võrreldes on olemasolevat korda lihtsamaks muudetud. Vastuvõtvast liikmesriigis piisava lõimumise tagamiseks saab selle staatuse eelkõige siis, kui ELi sinise kaardi omanik on elanud ühes liikmesriigis pidevalt kolm aastat. Teise võimalusena saab selle staatuse siis, kui ELi sinise kaardi omanik on ELi sinise kaardiga seotud liikuvuse sätete kohaselt kolinud teise liikmesriiki ja on elanud eri liikmesriikides pidevalt kokku viis aastat (arvestatakse ka muu elamisloa kui ELi sinise kaardi alusel liidus viibitud aega). Selleks et tugevdada sidet ELi pikaajalise elaniku staatuse andnud liikmesriigiga, peab ELi sinise kaardi omanik olema vahetult enne taotluse esitamist elanud selles liikmesriigis vähemalt kaks aastat. Kolme aasta nõude korral võib liikmesriigi territooriumil pidevalt seaduslikult elavalt kolmanda riigi kodanikult ELi pikaajalise elaniku staatuse ära võtta enne viie aasta täitumist, kui ta jääb töötuks ning tal ei ole enda ja (kui asjakohane) pereliikmete ülalpidamiseks piisavaid vahendeid ilma liikmesriigi sotsiaalsüsteemi kasutamata (v.a haiguse, õnnetusjuhtumi, tahtevastase töötuse või kutseõppe korral). Kui kohaldatakse viie aasta nõuet, võib liikmesriigi territooriumilt eemal olla kauem kui direktiivis 2003/109/EÜ sätestatud üldise korra kohaselt.

Direktiivis 2009/50/EÜ juba tunnustati varem ELi sinist kaarti omanud ELi pikaajaliste elanike eristaatust. Ettepanekusse on lisatud sätted, millega tagatakse, et sellise ülemineku käigus ei läheks ükski õigus kaotsi. Kui isikule antakse ELi pikaajalise elaniku staatus, säilib tema õigus lühiajalisele ELi-sisesele liikuvusele, et tegeleda teises liikmesriigis tööalase tegevusega (nagu see oli lubatud ELi sinise kaardi alusel). Teises liikmesriigis elamisega seoses kohaldatakse varem ELi sinist kaarti omanud pikaajalistele elanikele direktiivis 2003/109/EÜ sätestatud korda, millele kehtivad erandid, kui ELi sinise kaardiga seotud kord on soodsam.

V peatükk. LIIKMESRIIKIDEVAHELINE LIIKUVUS

Artikkel 19. Tööalane tegevus teises liikmesriigis

Selle täiesti uue artikliga lubatakse sinise kaardi omanikel teise liikmesriiki siseneda ja seal viibida tööalase tegevuse eesmärgil (artikli 2 punktis 1 nimetatud tähenduses). Teine liikmesriik ei tohi nõuda tööluba ega muud luba kui ELi sinine kaart, mille on selleks andnud esimene liikmesriik. Kui ELi sinise kaardi on andnud liikmesriik, kes kohaldab täiel määral Schengeni õigustikku, võib ELi sinise kaardi omanik liikuda Schengeni alal tööalase tegevuse eesmärgil 180 päeva jooksul 90 päeva. Liikmesriikides, kes osalevad ELi sinise kaardi süsteemis, aga Schengeni õigustikku täiel määral ei rakenda, võib kaardiomanik tegeleda tööalase tegevusega sama palju. Kui ELi sinise kaardi on väljastanud liikmesriik, kes Schengeni õigustikku täiel määral ei kohalda, peab teine liikmesriik lubama kaardiomanikul tööalase tegevuse eesmärgil oma territooriumile siseneda ja seal viibida samuti 180 päeva jooksul 90 päeva ning selleks ei tohi ta peale ELi sinise kaardi nõuda eraldi viisat ega muud luba. Selle artikli peamine eesmärk on kaotada paljude kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate tavaliste tööülesannete hulka kuuluva ELi-sisese tööalase tegevusega seotud õiguskindlusetus ja liigne halduskoormus.

Artiklid 20 ja 21. ELi sinise kaardi omanike ja nende pereliikmete elamine teises liikmesriigis

Direktiiviga 2009/50/EÜ võrreldes on veelgi lihtsustatud liikmesriikidevahelist liikuvust, et ELi sinine kaart oleks tõeliselt ELi-ülene ja suudaks meelitada Euroopasse vajalike oskustega inimesi. Kohustuslikku esimeses liikmesriigis elamise aega on lühendatud 18 kuult 12ni (nagu direktiivis 2014/66/EL sätestatud pikaajalise liikuvuse süsteemis) ja mitmest teises liikmesriigis sinise kaardi taotlemise tingimusest on loobutud. Täpsemalt ei tohi teine liikmesriik korraldada liikuvate ELi sinise kaardi omanike jaoks tööturukatset, kui seda ei tehta esimese sisenemise taotluse korral, kehtestada kvoote ega uuesti kontrollida nende kvalifikatsiooni, kui tegu on reguleerimata elukutsetega. Menetlust on lihtsustatud ja kiirendatud ning töö saab alata kohe, kui ELi sinise kaardi taotlus on esitatud. Pereliikmed saavad ELi sinise kaardi omaniku juurde kohe elama tulla ja mõned tingimused on kaotatud seoses teises liikmesriigis elamisega.

Artikkel 22. Kaitsemeetmed ja karistused

Kehtestatud on uued ELi sinise kaardi omanike suuremate õigustega sobivad kaitsemeetmed. Kui ELi sinise kaardi on väljastanud liikmesriik, kes ei kohalda täiel määral Schengeni õigustikku, võivad liikmesriigid küsida kaardiomanikult välispiiri ületamise korral reisi otstarbe tõendamist. Peale selle peab esimene liikmesriik lubama isikul koos perega tagasi tulla, kui teine liikmesriik talle ELi sinist kaarti lõpuks ei väljasta. Eraldi kaitsemeetmed *tagasi- ja väljasaatmise* vastu on ette nähtud juhuks, kui ELi sinise kaardi omanik on ka rahvusvahelise kaitse saaja. Nagu direktiivis 2011/51/EL, laieneb rahvusvahelise kaitse saajatele ELi pikaajalise elaniku staatuse saamise võimalus koos asjaomaste liikuvusõigustega. Liikmesriikidele on antud võimalus kehtestada kohustusi rikkuvatele tööandjatele karistusi.

VI peatükk. LÕPPSÄTTED

Artiklid 23–26. Teabe kättesaadavus, statistika, aruandlus ja kontaktpunktide koostöö

Uuendusena võrreldes direktiiviga 2009/50/EÜ on artiklis 23 nõue, et liikmesriigid peavad andma taotlejatele hästi kättesaadavat teavet ELi sisenemise ja siin elamise tingimuste ning õiguste kohta. Samuti on seal sätestatud kohustus edastada komisjonile mitmesuguseid andmeid, nagu aastapalga künnis, tööjõunappuses elukutsete loetelu, juhtumid, mille puhul kasutatakse eetilise värbamise klauslit, ja riigi territooriumil lubatud tööalane tegevus.

Artikli 23 kohaselt peab liikmesriik edastama komisjonile statistilised andmed selle kohta, mitu sinist kaarti on väljastatud, pikendatud ja kehtetuks tunnistatud, mitmel juhul selle väljastamisest keelduti ning samad andmed ka kaardiomanike pereliikmetele väljastatud lubade kohta. Selline statistika tuleb eristada lubade kehtivusaja, taotleja soo ja vanuse ning majandussektori alusel. Samuti peab selles olema võimalik eristada kolmandate riikide kodanikke, kellele on antud ELi sinine kaart ja kes on ka rahvusvahelise kaitse saajad või kellel on ka õigus vabale liikumisele, ning kaardiomanikke, kellele on antud pikaajalise elaniku staatus. Teatav statistika tuleb esitada juba ka direktiivi 2009/50/EÜ kohaselt, aga ettepanekuga kehtestatakse liikmesriikidele lisanõuded, mis on tähtsad süsteemi rakendamise järelevalve ja arendamise jaoks.

Artikli 25 kohaselt peab komisjon iga kolme aasta järel esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande direktiivi kohaldamise kohta, hindama selles eriti artiklite 5, 12, 19 ja 20 mõju ning esitama vajaduse korral muudatusettepanekuid. See on tavapärane säte, aga uued liikuvuseeskirjad nõuavad eritähelepanu.

Artikli 26 kohaselt peavad liikmesriigid määrama kontaktpunktid, kes tegelevad teabevahetusega seoses artiklitega 17 (pikaajalise elaniku staatus), 19 (tööalane tegevus), 20 (pikaajaline liikuvus) ja 23 (rakendusmeetmed). Eesmärk on teabevahetust direktiiviga 2009/50/EÜ võrreldes suurendada.

Artiklid 27–30. Ülevõtmine, jõustumine, adressaadid ja kehtetuks tunnistamine

Artiklid 26–28 on standardsätted. Artiklis 29 tunnistatakse direktiiv 2009/50/EÜ kehtetuks ja asendatakse ettepanekus esitatuga.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

kolmandate riikide kodanike kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 79 lõike 2 punkte a ja b,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²⁸,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²⁹,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni 3. märtsi 2010. aasta teatisega „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia”³⁰ määratakse ELi eesmärgiks muuta majandus teadmiste- ja innovatsioonipõhiseks, vähendada ettevõtete halduskoormust ning ühtlustada tööjõu nõudluse ja pakkumise suhet. Kolmandate riikide kodanikest kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate vastuvõtmist lihtsustavaid meetmeid tuleb vaadata sellist laiemat konteksti arvestades.
- (2) Euroopa Ülemkogu 26. ja 27. juuni 2014. aasta järeldustes on kirjas, et kui Euroopa tahab jääda andekate ning oskustega inimeste jaoks atraktiivseks sihtkohaks, tuleb nende eest kogu maailmaga võistelda. Seetõttu tuleks välja töötada seadusliku rände võimaluste suurendamise strateegiad ja see peab sisaldama ka olemasoleva süsteemi sujuvamaks muutmist.
- (3) 13. mail 2015 vastu võetud Euroopa rände tegevuskavas kutsutakse üles looma atraktiivset ELi-ülest süsteemi kõrgema kvalifikatsiooniga kolmandate riikide kodanike jaoks ning märgitakse, et nõukogu direktiiv 2009/50/EÜ³¹ on vaja läbi vaadata, et see oleks tõhusam liitu andekate inimeste meelitamisel ning selle abil lahendada liidus nii demograafilisi probleeme kui ka tööjõu ja oskuste puudujääke peamistes sektorites.
- (4) Direktiivi 2009/50/EÜ rakendamise aruandes välja toodud probleemidele tuleb reageerida. EL peaks püüdma luua kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate jaoks atraktiivsema ja tulemusliku ELi-ülese süsteemi. Liidu tegevust kõrgema tasandi

²⁸ ELT C , , lk .

²⁹ ELT C , , lk .

³⁰ [KOM\(2010\) 2020 \(lõplik\)](#)

³¹ Nõukogu 25. mai 2009. aasta direktiiv 2009/50/EÜ kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 155, 18.6.2009, lk 17).

kutseoskustega töötajate ligimeelitamisel tuleks rohkem ühtlustada ning ELi sinine kaart tuleks muuta selle peamiseks vahendiks, kiirendades sellega seotud menetlusi, muutes vastuvõtutingimused paindlikumaks ja kaasavamaks ning andes kaardiomanikele rohkem õigusi (sh lihtsam ELi-sisene liikuvus). Kuna see nõuaks ulatuslike muudatuste tegemist direktiivis 2009/50/EÜ, tuleks see kehtetuks tunnistada ja uuega asendada.

- (5) Tuleks luua ELi-ülene vastuvõtusüsteem, mis meelitaks siia kõrgema tasandi kutseoskustega töötajaid ja hoiaks neid siin. Liikmesriigid peaksid väljastama kõigile direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatele taotlejatele ELi sinise kaardi, mitte riikliku loa. Liikmesriikidele peaks jääma õigus väljastada töötamise jaoks muid lubasid neile kolmandate riikide kodanikele, kes ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse, aga järgida tuleb teistes töörande valdkonna direktiivides sätestatud piiranguid.
- (6) Mõiste kõrge kvalifikatsiooniga töötaja asemel tuleks kasutada mõistet kõrgema tasandi kutseoskustega töötaja, eesmärgiga rõhutada, et vastuvõtutingimused tuleks arvestada nii haridusalast kvalifikatsiooni kui ka samaväärset erialast töökogemust. Nõukogu 20. detsembri 2012. aasta soovitus³² kohaselt võib mitteformaalse ja informaalset õppe käigus omandatud pädevuste (teadmiste, oskuste ja suhtumise)³³ kontrollimine olla töölesobivuse ja liikuvuse suurendamise seisukohalt tähtis. Liikmesriikidel soovitatakse kehtestada hiljemalt 2018. aastaks mitte- ja informaalset hariduse kontrollimise kord. Kuna kõigis liikmesriikides ei ole erialase töökogemuse hindamise ja kontrollimise korra loomine lihtne, tuleks kehtestada direktiivi vastuvõtmise järgne täiendav kaheaastane ülevõtmisperiood erialase töökogemuse tunnustamise sätetele, et liikmesriigid saaksid vajaduse korral sellise korra välja töötada. Liikmesriikides tegutsevad ELi sinise kaardi kontaktpunktid peaksid tegema erialase töökogemuse direktiivikohaseks tunnustamiseks tulemuslikku koostööd hariduse, koolituse, tööhõive, noorsoo ja muude asjaomaste valdkondade sidusrühmade ja võrgustikega.
- (7) Direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriikide õigust otsustada, kui palju tööd otsivaid kolmandate riikide kodanikke lubada kolmandatest riikidest oma territooriumile, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 79 lõikes 5. Selle alusel peaksid liikmesriigid saama kas tunnistada ELi sinise kaardi taotluse vastuvõetamatuks või selle tagasi lükata. Kuna ELi toimimise lepingu artikli 79 lõikes 5 on osutatud vaid kolmandatest riikidest saabuvatele kolmanda riigi kodanikele, ei kehti vastuvõetavate isikute arvu üle otsustamise õigus nende kolmandate riikide kodanike puhul, kes on direktiivi alusel liikmesriikide territooriumile juba lubatud ja tahavad jätkata elamist samas või teises liikmesriigis.
- (8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/95/EL³⁴ artikli 2 punktis a määratletud rahvusvahelise kaitse saajatel on palju õigusi, kaasa arvatud pääs kaitse andnud liikmesriigi tööturule. Nende isikute sotsiaalse kaasamise täiendavaks soodustamiseks ja võimaluste parandamiseks kogu ELi tööturul peaks kõrgema tasandi kutseoskustega

³² Nõukogu 20. detsembri 2012. aasta soovitus mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise kohta ([2012/C 398/01](#)) (ELT C 398, 22.12.2012, lk 1).

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (ELT L 394, 30.12.2006, lk 10).

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (uuesti sõnastatud) (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9).

inimestel olema õigus taotleda ELi sinist kaarti. Neile tuleks kohaldada samu eeskirju nagu teistele direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatele kolmandate riikide kodanikele ja neil peaks olema nii rahvusvahelise kaitse saaja kui ka ELi sinise kaardi omaniku staatus. Õigusliku selguse ja põhimõtteühtsuse huvides ei peaks rahvusvahelise kaitse andnud liikmesriigis sellistele ELi sinise kaardi omanikele kehtima direktiivi sätteid võrdse kohtlemise ja perekonna taasühinemise kohta. Sellised õigused peavad jääma varjupaigalaase liidu õigustiku ja (kui asjakohane) nõukogu direktiivi 2003/86/EÜ³⁵ kohaldamisalasse.

- (9) Rahvusvahelise kaitse saajate kaitset käsitleva vastutuse üleminek jääb käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja: kaitsestaatus ja sellega seotud õigused ei tohiks ELi sinise kaardi väljastamisega minna üle teise liikmesriiki.
- (10) Selleks et soodustada vaba liikumise õigusega ja kõrgema tasandi kutseoskustega kolmandate riikide kodanike ELi-sisest sõltumatut liikuvust ning tööalast tegevust, peaksid nad saama taotleda ELi sinist kaarti samade eeskirjade kohaselt nagu kõik teised direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad kolmandate riikide kodanikud. Seda tuleks kohaldada olenemata sellest, kas vastav liidu kodanik on või ei ole kasutanud ELi toimimise lepingu artikli 21 kohast põhiõigust liikuda ja elada vabalt ning olenemata sellest, kas asjaomane kolmanda riigi kodanik oli enne ELi sinise kaardi või vaba liikumise õiguse omanik. Õigused, mida need kolmandate riikide kodanikud ELi sinise kaardi omanikuna saavad, ei tohiks piirata õigusi, mis neil võivad olla Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/38/EÜ³⁶ alusel. Õigusliku selguse ja põhimõtteühtsuse tagamiseks peaksid ülimuslikuks jääma direktiivi 2004/38/EÜ kohased perekonna taasühinemise ja võrdse kohtlemise eeskirjad. Kõik direktiivi sätteid vaba liikumise õigusega isikute kohta peaksid kehtima ka siis, kui kõnealune õigus tuleneb kolmandate riikide kodanikelt, kellel on liidu ja selle liikmesriikide ning kolmandate riikide või liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud kokkulepete alusel liidu kodanikega samaväärsed vaba liikumise õigused.
- (11) Direktiivi ei tuleks kohaldada neile kolmandate riikide kodanikele, kellele kohaldatakse ELi õiguse kohaselt eraldi süsteemi, milles on konkreetsed vastuvõtutingimused ja õigused, kui nende isikute kaasamine direktiivi kohaldamisalasse oleks vastuolus konkreetse süsteemi põhimõtetega, tekitaks liigset õiguslikku keerukust või kui sellega kaasneks väärkasutamise oht. Direktiivi ei tuleks kohaldada neile kolmandate riikide kodanikele, kes taotlevad teadurina liikmesriigis elamise luba, et tegeleda uurimisprojektiga, sest neile kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2016/801/EÜ³⁷, milles on sätestatud eraldi kord kolmandate riikide kodanike vastuvõtmiseks teadusuuringute eesmärgil. Direktiivi (EL) 2016/801 kohaselt vastu võetud ja siin seaduslikult elav teadur peaks aga saama taotleda käesoleva direktiivi alusel ELi sinist kaarti muuks otstarbeks kui direktiivis (EL) 2016/801 käsitletu.

³⁵ Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003, lk 12).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetuseprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair'*ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 132, 21.05.2016, lk 21)

- (12) Direktiiv ei tohiks mõjutada ELi sinise kaardi omaniku võimalust saada riikliku õiguse alusel lisaõigusi ja -hüvesid, kui need on direktiiviga kooskõlas.
- (13) Vaja on luua nõudluspõhine paindlik vastuvõtusüsteem, milles kasutatakse objektiivsed kriteeriume, nagu vähemalt kuuekuuline tööleping või siduv tööpakkumine, palgakünnis, mida liikmesriigid saavad oma tööturu olukorra alusel kohandada, ja kõrgem kutsekvalifikatsioon.
- (14) Direktiiv ei piira riikliku diplomite tunnustamise korra kohaldamist. Selleks et hinnata, kas konkreetsel kolmanda riigi kodanikul on kõrgharidus või samaväärne kvalifikatsioon, tuleks tutvuda (liikmesriigi omal äranägemisel) kas rahvusvahelise ühtse hariduse liigituse ISCED 2011. aasta versiooni või laias laastus samaväärse Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemetega 6–8.
- (15) Kogu liidus piisavalt ühtsete vastuvõtutingimuste tagamiseks oleks vaja kehtestada palgakünnise arvutamise miinimum- ja maksimumtegurid. Liikmesriik peaks kehtestama künnise oma tööturu olukorra ja korralduse ning oma üldise sisserändepoliitika kohaselt.
- (16) Liikmesriik peaks kehtestada madalama palgakünnise konkreetsete kutsealade jaoks, kus asjaomase liikmesriigi arvates on eriti suur tööjõupuudus ning mis kuuluvad rahvusvahelise ametite klassifikaatori ISCO 1. ja 2. pearühma.
- (17) Samuti tuleb teatud ajaks kehtestada madalam palgakünnis äsja kõrgkooli lõpetanud kolmanda riigi kodanikele. Selline mööndus tuleks teha iga kord, kui kolmanda riigi kodanik omandab direktiivi seisukohast olulise haridustaseme ehk siis olenevalt liikmesriigi õigusest kas ISCED 2011 või Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kohase 6., 7. või 8. taseme. Seda tuleks kohaldada, kui kolmanda riigi kodanik taotleb esmast ELi sinist kaarti või selle pikendamist kolme aasta jooksul pärast kvalifikatsiooni omandamist ja ka siis, kui ta taotleb alla 24 kuu kehtinud esmase ELi sinise kaardi esmast pikendamist. Kui need möönduse perioodid (mis võivad joosta paralleelselt) on läbi, on mõistlik eeldada, et noor tippspetsialist on saanud piisava erialase töökogemuse, et vastata tavapärasele palgakünnise nõuetele.
- (18) Kehtestada tuleks kolmandate riikide kodanike kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö eesmärgil ELi sisenemise ja seal elamise tingimused, sealhulgas palgakünnisega seotud kõlblikuskriteeriumid. Direktiivi eesmärk ei tohiks olla palkade kehtestamine, mistõttu ei tohiks sellega teha erandeid liikmesriigi eeskirjadele või tavadele ega kollektiivlepingutele ega kasutada seda kõnealuse valdkonna ühtlustamiseks. Direktiiv peaks täielikult austama liikmesriikide pädevusi, eriti tööhõive-, tööjõu- ja sotsiaalküsimustes.
- (19) Kolmanda riigi kodanikult ei tohiks nõuda reisidokumenti, mis kehtiks kogu esmase ELi sinise kaardi kehtivusaja jooksul. ELi sinise kaardiga kolmanda riigi kodanikud peaksid saama oma reisidokumenti pikendada.
- (20) Liikmesriigid peaksid keelduma ELi sinise kaardi taotluse rahuldamisest ja nad peaksid saama ELi sinise kaardi kehtetuks tunnistada või selle pikendamisest keelduda, kui isik kujutab ohtu avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele. Avaliku korra või julgeoleku tõttu keeldumise aluseks peaks olema asjaomase isiku käitumine ja keeldumine peaks olema kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Kui kolmanda riigi kodanik võeti vastu esimese liikmesriigi territooriumile ja ta jäi hageks või muutus töövõimeetuks, ei tohiks see olla ainus põhjus, mille alusel ELi sinine kaart kehtetuks tunnistada, keelduda selle pikendamisest või seda teises liikmesriigis mitte anda.

- (21) Liikmesriigid peaksid saada ELi sinise kaardi kehtetuks tunnistada või selle pikendamisest keelduda, kui kaardiomanik on rikkunud direktiivikohaseid liikuvustingimusi või liikuvusõigusi korduvalt väärkasutanud (näiteks taotlenud ELi sinist kaarti teises liikmesriigis ja alustanud kohe töötamist, kuigi on selge, et tingimused ei ole täidetud ja taotlus lükatakse tagasi).
- (22) Kõigis ELi sinise kaardi saamise taotluse tagasilükkamise, kaardi kehtetuks tunnistamise ja pikendamisest keeldumise otsustes tuleks arvestada konkreetseid asjaolusid ning pidada kinni proportsionaalsuse põhimõttest. Näiteks kui keeldumise põhjus on seotud tööandja tegevusega, ei tohiks väike väärkäitumine olla mingil juhul ainus põhjus, mille alusel saamise või pikendamise taotlus tagasi lükatakse või luba tühistatakse.
- (23) Kui kõik vastuvõtutingimused on täidetud, peaks liikmesriik väljastama ELi sinise kaardi ettenähtud aja jooksul. Kui liikmesriik väljastab elamislube ainult oma territooriumil ja kõik direktiivis sätestatud vastuvõtutingimused on täidetud, peaks liikmesriik andma asjaomasele kolmanda riigi kodanikule selleks vajaliku viisa. Tuleks jälgida, et pädevad asutused teevad koostööd ja viisa antaks õigel ajal.
- (24) ELi sinise kaardi taotluste menetlemise eeskirjad peaksid igal juhul tagama lubade kiire väljastamise. ELi sinise kaardi taotluse läbivaatamise aeg ei tohiks hõlmata kutsekvalifikatsiooni tunnustamiseks ega (kui asjakohane) viisa väljastamiseks vajalikku aega.
- (25) ELi sinine kaart tuleks väljastada määruse (EÜ) nr 1030/2002³⁸ nõuete kohases vormis, võimaldades seega liikmesriikidel lisada teabe, millistel tingimustel on isikul lubatud töötada.
- (26) Liikmesriigid peaksid tagama taotlejate õiguse vaidlustada ELi sinise kaardi saamise või pikendamise taotluse tagasilükkamine või kaardi kehtetuks tunnistamine kohtus. See ei piira võimalust määrata haldusorgan, kes sellised otsused enne läbi vaatab.
- (27) Kuna ELi sinise kaardi omanikud on kõrgema tasandi kutseoskustega töötajad, kes aitavad lahendada tööjõu ja oskuste puudujääke tähtsates sektorites, peaks tööturule pääsemine olema üldreegel. Kui aga riigi tööturul on tõsised häired, nagu suur töötus vastaval kutsealal või sektoris, mis võib piirduda teatava piirkonnaga või territooriumi muude osadega, peaks liikmesriigil olema võimalik ELi sinise kaardi andmise üle otsustamisel sellise olukorraga arvestada.
- (28) Kui liikmesriik otsustab seda võimalust konkreetse kutseala või sektori puhul kasutada (võimalik, et vaid territooriumi teataval osal), peaks ta sellest teavitama komisjoni ning esitama ka majanduslikud, sotsiaalsed ja muud põhjendused, mille alusel ta kehtestab järgmiseks 12 kuuks sellise tööturukatse; iga järgneva 12-kuulise katse kohta tuleks saata uus põhjendatud teatis. Liikmesriigid võivad oma tööturuga seotud asjaolude hindamisse kaasata ka sotsiaalpartnereid. Selline kontroll ei ole lubatud ELi sinise kaardi pikendamisel esimeses liikmesriigis. Teises liikmesriigis ELi sinise kaardi väljastamisel tööturu olukorraga arvestamine peaks olema lubatud ainult siis, kui liikmesriik on kehtestanud sellise kontrolli ka kolmandatest riikidest saabuvate kolmanda riigi kodanike esimese taotluse puhuks ja ta on esitanud selle kohta eraldi põhjendatud teatise. Kui liikmesriik otsustab seda võimalust kasutada, peaks ta

³⁸

13. juuni 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1030/2002, millega kehtestatakse ühtne elamisloavorm kolmandate riikide kodanike jaoks (EÜT L 157, 15.6.2002, lk 1).

taotlejatele ja tööandjatele sellest selgelt, kättesaadavalt ning läbipaistvalt teada andma (ka veebi kaudu).

- (29) Direktiivi rakendamisel peaksid liikmesriigid hoiduma aktiivsest värbamisest arenguriikide sektoritest, kus valitseb personalipuudus. Olulistes sektorites (nt tervishoiusektoris) tuleks välja töötada eetilise värbamise poliitika ja põhimõtted, mida kohaldatakse nii avaliku kui ka erasektori tööandjatele. See on kooskõlas Maailma Terviseorganisatsiooni 2010. aasta üleilmse koodeksiga tervishoiutöötajate rahvusvahelise värbamise kohta³⁹ ning nõukogu ja liikmesriikide 14. mai 2007. aasta järeldustega Euroopa tegevusprogrammi kohta arengumaade tervisetöötajate nappusega seotud probleemi lahendamiseks (2007–2013). Selliste põhimõtete ja poliitika tugevdamiseks tuleks välja töötada ajutist ning korduvrännet soodustavad mehhanismid, suunised ja muud vahendid ning meetmed, mis vähendavad kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate sisserände negatiivset ja suurendavad positiivset mõju arenguriikidele, et ajude äravoolust saaks ajude sissevool.
- (30) Selleks tunnustatud tööandjate jaoks tuleks kehtestada lihtsustatud kord, aga see on liikmesriikide jaoks vabatahtlik. Tunnustatud tööandja staatusega peaksid kaasnema direktiivi kohased lihtsustatud menetlused ja vastuvõtutingimused (lihtsustatud kord) ning liikmesriigid peaksid kasutama väärkasutamise vastu piisavaid kaitsemeetmeid. Kui tunnustatud tööandja staatus võetakse lihtsustatud korra alusel antud ELi sinise kaardi kehtivuse ajal ära, tuleks kaardi pikendamisel järgida tavapäraseid vastuvõtutingimusi, v.a juhul, kui kolmanda riigi kodanik läheb tööle teise tunnustatud tööandja juurde.
- (31) Uuendusliku ettevõtluse soodustamiseks tuleks direktiivi kohaselt vastu võetud kolmanda riigi kodanikele anda õigus tegutseda paralleelselt FIEna, ilma et see mõjutaks nende elamisõigust ELi sinise kaardi omanikuna. Selline õigus ei tohiks piirata nõuet täita pidevalt direktiivikohaseid vastuvõtutingimusi, mistõttu peaks ELi sinise kaardi omanik tegema ka kõrgema tasandi kutseoskusi nõudvat palgatööd.
- (32) ELi sinise kaardi omanike võrdne kohtlemine peaks hõlmama ka võrset kohtlemist seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 883/2004⁴⁰ artiklis 3 loetletud sotsiaalkindlustusliikidega. Direktiiviga ei ühtlustata liikmesriikide sotsiaalkindlustusalaseid õigusakte. Siin piirdatakse vaid võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamisega direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate kolmandate riikide kodanikele sotsiaalkindlustusvaldkonnas.
- (33) Liikmesriikidevahelise liikuvuse puhul kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1231/2010⁴¹. Direktiiviga ei tohiks liikuvusvõimalusi kasutavale ELi sinise kaardi omanikule anda rohkem õigusi kui need, mis on sotsiaalkindlustuse valdkonnas ette nähtud kehtivate liidu õigusaktidega kolmandate riikide kodanikele, kellel on liikmesriikidevahelisi piiriüleseid huvisid.
- (34) Kolmanda riigi kodaniku kutsequalifikatsiooni, mis on saadud teises liikmesriigis, tuleks tunnustada samal viisil kui liidu kodanike oma. Kolmandas riigis saadud

³⁹ Maailma 63. terviseassamblee 21. mai 2010. aasta [resolutsioonis WHA63.16](#) vastu võetud [Maailma Terviseorganisatsiooni tegevuskoodeks tervishoiutöötajate rahvusvaheliseks värbamiseks](#).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1).

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL), millega laiendatakse määrust (EÜ) nr 883/2004 ja määrust (EÜ) nr 987/2009 kolmandate riikide kodanikele, keda nimetatud määrused veel ei hõlma üksnes nende kodakondsuse tõttu (ELT L 344, 29.12.2010, lk 1).

kvalifikatsiooni tuleks võtta arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/36/EÜ kohaselt⁴². Kui kolmanda riigi kodanik taotleb ELi sinist kaarti reguleerimata kutsealaga tegelemiseks, peaksid liikmesriigid vältima kvalifikatsiooniga seoses liigseid ametlikke nõudeid ja täielikku tunnustamismenetlust, kui piisava tõendusmaterjali saab ka muul viisil.

- (35) Õigused, mida rahvusvahelise kaitse saajad ELi sinise kaardi omanikuna saavad, ei tohiks piirata õigusi, mis neil on kaitse andnud liikmesriigis direktiivi 2011/95/EL ja Genfi konventsiooni alusel. Eeskirjade vastuolu vältimiseks ei tuleks kõnealuses liikmesriigis kohaldada käesoleva direktiivi võrdse kohtlemise ja perekonna taasühinemise sätteid. Isikul, kes on ühes liikmesriigis rahvusvahelise kaitse saaja ja teises ELi sinise kaardi omanik, peaksid olema elukohajärgse liikmesriigi kodanikega samad õigused (sh võrdne kohtlemine) nagu igal teisel ELi sinise kaardi omanikul selles liikmesriigis.
- (36) Selleks et soodustada kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate siameelitamist, peaksid direktiivis olema tähtsal kohal soodsad tingimused perekonna taasühinemiseks ja takistusteta tööturulepääs abikaasale. Selleks tuleks sätestada konkreetsed erandid nõukogu direktiivist 2003/86/EÜ. Lõimumise ja ooteajaga seotud tingimusi ei tohiks kohaldada enne pere taasühinemise lubamist, sest kõrgema tasandi kutseoskustega töötajatel ja nende peredel on tõenäoliselt vastuvõtva kogukonnaga lõimumise jaoks hea lähtepunkt. Selleks et soodustada kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate sujuvat ELi sisenemist, tuleks nende pereliikmete elamisload väljastada ELi sinise kaardiga ühel ajal, kui vajalikud tingimused on täidetud ja taotlused esitati samal ajal.
- (37) Selleks et meelitada liitu kõrgema tasandi kutseoskustega töötajaid ja julgustada neid siia jääma, tuleks lisaks liidusisese liikuvuse ja korduvrände lubamisele kehtestada erandid nõukogu direktiivist 2003/109/EÜ⁴³, et ELi sinise kaardi omanikud saaksid lihtsamalt ELi pikaajalise elaniku staatuse.
- (38) Selleks et soodustada kolmandatest riikidest pärit kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate liikuvust liidu ja päritoluriigi vahel, tuleks kehtestada erandid direktiivist 2003/109/EÜ, et nad saaksid selles sätestatust kauem ära olla, kui on saanud ELi pikaajalise elaniku staatuse.
- (39) Kolmandatest riikidest pärit kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate tööalast ja geograafilist liikuvust tuleks tunnustada tähtsa osana tööturu tõhustamisel liidus ning teatavate oskustega töötajate nappuse ja piirkondliku ebaühtluse vähendamisel. Soodustada tuleks liidusisest liikuvust.
- (40) Kõrgema tasandi kutseoskustega töötajate tööreisidega seotud õiguskindlusetus tuleb kaotada, kehtestades loetelu tegevustest, mida tuleks igal juhul kõigis liikmesriikides käsitleda tööalase tegevusena, ja määratledes selle mõiste. Teine liikmesriik ei tohiks tööalase tegevusega tegelevatelt ELi sinise kaardi omanikelt nõuda töölouba ega muud luba kui esimese liikmesriigi väljastatud sinine kaart. Kui ELi sinise kaardi on väljastanud liikmesriik, kes Schengeni õigustikku täiel määral ei kohalda, peaks kaardiomanikul olema kaardi alusel õigus viibida ühes või mitmes teises liikmesriigis tööalase tegevuse eesmärgil 180 päeva jooksul kuni 90 päeva.

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22).

⁴³ Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 16, 23.1.2004, lk 44).

- (41) ELi sinise kaardi omanikel tuleks lubada kolida teise liikmesriiki lihtsustatud tingimusel, kui neil on olemasoleva töölepingu või siduva tööpakkumise alusel kavas taotleda uus ELi sinine kaart. Teine liikmesriik ei tohiks ELi sinise kaardi omanikult nõuda ühtegi muud luba kui esimese liikmesriigi väljastatud sinine kaart. Neil tuleks lubada tööd alustada kohe, kui nad esitavad direktiivis sätestatud tähtaja jooksul ELi sinise kaardi taotluse. Võrreldes ELi sinise kaardi väljastamisega esimeses liikmesriigis peaks teise liikmesriigi väljastamiskord olema lihtsam; kuna liikuv ELi sinise kaardi omanik on ühes liikmesriigis juba teatava aja jooksul tegelenud kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva tegevusega, ei tohiks teisel liikmesriigil olla vajadust kontrollida kõiki andmeid teist korda. Liikuvuse aluseks peaks aga olema nõudlus, mistõttu tuleks teises liikmesriigis alati nõuda töölepingut, ja palk peaks olema kooskõlas teises liikmesriigis selle direktiivi alusel kehtestatud künnisega.
- (42) Kuigi direktiivis on sätestatud mõned erieeskirjad teise liikmesriiki tööalase tegevuse eesmärgil sisenemise ja seal viibimise ning teise liikmesriiki kolimise ja selle territooriumil ELi sinise kaardi taotlemise jaoks, kohaldatakse isikute üle piiri liikumisele kõiki teisi Schengeni õigustikus sätestatud eeskirju.
- (43) Kui ELi sinise kaardi on väljastanud liikmesriik, kes ei kohalda täiel määral Schengeni õigustikku, ning ELi sinise kaardi omanik ületab direktiivis käsitletud liikuvuse raames välispiiri Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/399⁴⁴ sätestatud tähenduses, võib liikmesriik nõuda tõendeid, et ELi sinise kaardi omanik siseneb tema territooriumile kas tööalase tegevuse eesmärgil või töölepingu või siduva tööpakkumise alusel uut ELi sinist kaart taotlema. Kui tegu on tööalase tegevusega seotud liikuvusega, peaks liikmesriik saama nõuda tõendusmaterjali riigis viibimise tööalase eesmärgi kohta (nt kutse, pilet või dokument, kus on kirjas ettevõtte tegevus ja ELi sinise kaardi omaniku ametikoht ettevõttes).
- (44) Kui ELi sinise kaardi omanik kolib koos perega teise liikmesriiki, et taotleda seal ELi sinist kaarti, peaks riik saama nõuda tõendusmaterjali selle kohta, et esimeses liikmesriigis elati seaduslikult. Peale selle, kui kaardiomanik ületab välispiiri määruse (EÜ) nr 2016/399 tähenduses, peaks Schengeni õigustikku täielikult kohaldav liikmesriik tegema tema kohta otsingu Schengeni infosüsteemis ning keelduma riiki lubamast isikuid, kelle kohta on süsteemi sisestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1987/2006⁴⁵ kohane hoiatusteadete riiki sisenemise või riigis viibimise keelamiseks.
- (45) Seoses rahvusvahelise kaitse saaja elamisega eri liikmesriikides, tuleks liikmesriike, kes ei ole rahvusvahelise kaitse andjad, teavitada asjaomase isiku kaitsestaatusiga seotud taustast, et liikmesriigid saaksid täita tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega seotud kohustusi.
- (46) Kui liikmesriik kavatseb riigist välja saata isiku, kes on saanud seal ELi sinise kaardi ja on teises liikmesriigis rahvusvahelise kaitse saaja, peab kõnealune isik olema väljasaatmise eest kaitstud direktiivi 2011/95/EL alusel ning 28. juuli 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsiooni (muudetud 31.01.1967 New Yorgis allkirjastatud protokolliga) artikli 33 alusel.

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) nr 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1987/2006, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 381, 28.12.2006, lk 4).

- (47) Kui rahvusvahelise kaitse saaja liikmesriikide territooriumilt väljasaatmine on direktiivi 2011/95/EL kohaselt lubatud, peaks liikmesriikidel olema kohustus tagada, et kogu teave saadakse asjakohastest allikatest, sealhulgas vajaduse korral kaitse andnud liikmesriigist, ja et seda hinnatakse põhjalikult, et otsus kaitse saaja väljasaatmiseks oleks kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 4.
- (48) Tuleks sätestada konkreetsed aruandlussätted, et jälgida direktiivi rakendamist, tuvastada selle võimalik ajude äravoolust tulenev mõju arenguriikidele ja võimaluse korral see kaotada ning vältida ajupotentsiaali raiskamist.
- (49) Kuna direktiivi eesmärgid – kolmandate riikide kodanikele (ja nende pereliikmetele) kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö otstarbel erivastuvõtukorra ning ELi sisenemise ja seal elamise tingimuste kehtestamine – ei suuda liikmesriigid eraldi piisavalt saavutada (eriti kasutada ära ELi kui terviku atraktiivsust, tagades nende liikmesriikidevahelise liikuvuse ja kõigis liikmesriikides ühtsed selged vastuvõtukriteeriumid) ning see on paremini saavutatav liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuspõhimõtte alusel. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuspõhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (50) Kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikliga 6 peetakse direktiivis kinni põhiõigustest ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtetest.
- (51) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta⁴⁶ on liikmesriigid võtnud endale kohustuse lisada põhjendatud juhtudel ülevõtmismeetmete teatistele ühe või mitu dokumenti, kus on selgitatud direktiivi osade ja seda ülevõtvate riiklike õigusaktide osade vahelisi seoseid. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et kõnealuste dokumentide esitamine on põhjendatud.
- (52) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt ning ilma et see piiraks kõnealuse protokoll nr 21 artikli 4 kohaldamist ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel, see ei ole nende jaoks siduv ning nad ei pea seda kohaldama.
- (53) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel, see ei ole tema jaoks siduv ning ta ei pea seda kohaldama.
- (54) Direktiiv 2009/50/EÜ tuleks seetõttu kehtetuks tunnistada,

⁴⁶

ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

Direktiivis sätestatakse järgmine:

- (a) kolmandate riikide kodanike (ja nende pereliikmete) kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö eesmärgil liikmesriikide territooriumile sisenemise ja seal üle kolme kuu kestva viibimise tingimused ning nende õigused;
- (b) punktis a nimetatud kolmandate riikide kodanike ja nende pereliikmete muu kui esimese ELi sinise kaardi andnud liikmesriigi territooriumile sisenemise ja seal elamise tingimused ning nende õigused.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „kolmanda riigi kodanik” – isik, kes ei ole liidu kodanik aluslepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses;
- (b) „kõrgema tasandi kutseoskusi nõudev töö” – sellise isiku töö, kes:
 - on asjaomases liikmesriigis õiguslikust suhtest olenemata töötajana kaitstud riikliku tööõiguse alusel või riikliku tava kohaselt eesmärgiga teha kellegi jaoks või kellegi juhtimisel tegelikku ja tulemuslikku tööd,
 - saab selle eest tasu ning
 - on omandanud vajaliku pädevuse, mida tõendab kõrgem kutsekvalifikatsioon;
- (c) „ELi sinine kaart” – elamisluba, millele on märgitud „ELi sinine kaart” ning mis annab selle kasutajale õiguse elada ja töötada liikmesriigi territooriumil käesolevas direktiivis sätestatud tingimustel;
- (d) „esimene liikmesriik” – liikmesriik, mis annab esimesena kolmanda riigi kodanikule ELi sinise kaardi;
- (e) „teine liikmesriik” – iga järgmine liikmesriik, mis ei ole esimene liikmesriik ja kus ELi sinise kaardi omanik kavatseb kasutada või kasutab liikumisõigust käesoleva direktiivi tähenduses;
- (f) „pereliikmed” – kolmandate riikide kodanikud direktiivi 2003/86/EÜ artikli 4 lõike 1 tähenduses;
- (g) „kõrgem kutsekvalifikatsioon” – kvalifikatsioon, mida kinnitab kõrgharidust tõendav dokument või kõrgema tasandi kutseoskused;

- (h) „kõrgharidust tõendav dokument” – diplom, tunnistus või muu kvalifikatsiooni tõendav dokument, mille on väljastanud pädev asutus tõendina, et isik on edukalt läbinud keskharidusjärgse kõrgharidusprogrammi või samaväärse kolmanda taseme haridusprogrammi (sellise haridusasutuse pakutavad kursused, mida asutuse asukohariik tunnustab kõrgharidusasutusena või samaväärset kolmanda taseme haridust andva asutusena, kus on asjaomase kvalifikatsiooni omandamiseks vaja õppida vähemalt kolm aastat ja mis vastab riikliku õiguse kohaselt vähemalt ISCED 2011 või Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 6. tasemele);
- (i) „kõrgema tasandi kutseoskused” – oskused, mida kinnitab vähemalt kolmeaastane erialase töö kogemus, mis on võrreldav tasemega, mida kinnitab kõrgharidust tõendav dokument ja mis on vajalikud töölepingus või siduvas tööpakkumises nimetatud kutsealal või sektoris;
- (j) „erialane töökogemus” – tegelik õiguspärane tegutsemine asjaomasel kutsealal;
- (k) „reguleeritud kutseala” – direktiivi 2005/36/EÜ artikli 3 lõike 1 punktis a määratletud reguleeritud kutseala;
- (l) „töölane tegevus” – ajutine tööandja ärihuvidega seotud tegevus (nt organisatsioonisisel või -välisel ärikohtumisel, konverentsil või seminaril osalemine, ärikokkulepetega seotud läbirääkimiste pidamine, müügi- või turundustegevus, organisatsioonisisese või kliendi auditi tegemine, ärivõimalustega tutvumine või koolitusel käimine);
- (m) „rahvusvaheline kaitse” – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punktis a määratletud rahvusvaheline kaitse.

Artikkel 3

Kohaldamisala

1. Direktiivi kohaldatakse kolmandate riikide kodanikele, kes taotleavad liikmesriigi territooriumile lubamist või on sinna lubatud kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö eesmärgil.
2. Direktiivi ei kohaldata nendele kolmandate riikide kodanikele:
 - (a) kes taotleavad rahvusvahelist kaitset ja ootavad otsust oma staatuse kohta või kes on nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ⁴⁷ alusel ajutise kaitse saajad;
 - (b) kes taotleavad kaitset liikmesriikide riikliku õiguse, rahvusvaheliste kohustuste või tavade alusel ja ootavat otsust oma staatuse kohta või kes on sellise kaitse saajad;
 - (c) kes taotleavad teadurina liikmesriigis elamise luba, et tegeleda uurimisprojektiga direktiivis (EL) 2016/801 sätestatud tähenduses;
 - (d) kellel on liikmesriigis direktiivi 2003/109/EÜ kohane ELi pikaajalise elaniku staatus ja kes kasutavad oma õigust elada teises liikmesriigis, et osaleda majandustegevuses palgatöötajana või füüsiliselt isikust ettevõtjana;

⁴⁷

Nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (ELT L 212, 7.8.2001, lk 12).

- (e) kes sisenevad liikmesriiki sellistest rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevate kohustuste alusel, millega hõlbustatakse teatavate kaubanduse ja investeerimisega seotud füüsiliste isikute riiki sisenemist ning nende ajutist viibimist seal (v.a kolmandate riikide kodanikud, kellel on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/66/EL⁴⁸ kohaselt lubatud siseneda liikmesriigi territooriumile organisatsioonisiselt üleviidud töötajatena);
 - (f) kellel on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/36/EL⁴⁹ kohaselt lubatud siseneda liikmesriigi territooriumile hooajatöötajatena;
 - (g) kelle väljasaatmine on peatatud faktilistel või õiguslikel põhjustel;
 - (h) kellele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 96/71/EÜ⁵⁰, kui nad on lähetatud kõnealuse liikmesriigi territooriumile;
 - (i) kellel on ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmandate riikide vahel sõlmitud kokkulepete alusel liidu kodanike vaba liikumise õigustega samaväärsed õigused.
3. Käesolev direktiiv ei piira liidu ja selle liikmesriikide ega liikmesriikide ning ühe või mitme kolmanda riigi vahelisi kokkuleppeid, milles loetletakse direktiivi kohaldamisalast välja jäävad kutsealad, et tagada eetiline värbamine personalipuuduse käes kannatavates sektorites ning kaitsta kokkuleppe sõlminud arenguriikide inimressurssi.
4. Liikmesriigid ei väljasta kolmandate riikide kodanikele kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töötamise jaoks ühtegi muud luba kui ELi sinine kaart.

Artikkel 4

Soodsamad sätted

1. Direktiiv ei piira soodsamate sätete kehtestamist alljärgnevalt:
- (a) liidu õigus, sealhulgas kahe- ja mitmepoolsed kokkulepped, mis sõlmitakse ühelt poolt liidu või liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt ühe või mitme kolmanda riigi vahel;
 - (b) kahe- või mitmepoolsed kokkulepped, mis on enne käesoleva direktiivi jõustumist sõlmitud ühe või mitme liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi vahel.
2. Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide õigust võtta vastu või jätta jõusse artiklitest 10, 14, 15, 16 ja artikli 17 lõikest 5 soodsamaid sätteid.

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/66/EL kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral (ELT L 157, 27.5.2014, lk 1).

⁴⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/36/EL kolmandate riikide kodanike hooajatöötajatena riiki sisenemise ja seal viibimise tingimuste kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 375).

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega (ELT L 18, 21.1.1997, lk 1).

II peatükk

Vastuvõtmise, vastuvõtmisest keeldumise ja kaardi kehtetuks tunnistamise kriteeriumid

Artikkel 5

Vastuvõtukriteeriumid

1. Kolmanda riigi kodanik, kes taotleb ELi sinist kaarti:
 - (a) esitab asjaomases liikmesriigis kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö tegemiseks vähemalt kuus kuud kehtiva töölepingu või riiklikus õiguses sätestatud siduva tööpakkumise;
 - (b) (reguleeritud kutseala korral) esitab dokumendi, mis tõendab tema vastamist riiklikus õiguses kehtestatud tingimustele, mida liidu kodanikud peavad töölepingus või siduvas tööpakkumises nimetatud reguleeritud kutsealal tegutsemiseks täitma;
 - (c) (reguleerimata kutsealade korral) esitab tõendusmaterjali selle kohta, et tal on kõrgem kutsekvalifikatsioon;
 - (d) esitab riiklikus õiguses nõutud kehtiva reisidokumendi ja vajaduse korral viisataotluse, kehtiva viisa (sh pikaajalise) või kehtiva elamisloa;
 - (e) esitab tõendusmaterjali, et tal on või (kui liikmesriigi õiguses nõutud) ta on taotlenud ravikindlustust, mis katab kõik asjaomase liikmesriigi kodanike puhul tavapäraselt kaetud riskid ning kehtib ajavahemikul, mil sellist kindlustuskaitset ja vastavat hüvitiste saamise õigust ei ole töölepinguga seoses või sellest tulenevalt ette nähtud.
2. Peale lõikes 1 sätestatud tingimuste ei tohi töölepingusse või siduvasse tööpakkumisse märgitud kuu- või aastapalgast tulenev aastane brutopalk olla väiksem liikmesriigis selleks otstarbeks kehtestatud ja avaldatud künnisest. Liikmesriigi kehtestatud palgakünnis peab olema 1,0–1,4-kordne liikmesriigi keskmine aastane brutopalk.
3. Liikmesriigid nõuavad kõigis kohaldatavates õigusaktides, asjaomaste kõrgema tasandi kutseoskusi nõudvate tegevusvaldkondade kollektiivlepingutes või tavades sisalduvate tingimuste täitmist.
4. Erandina lõikest 2 on töötamiseks kutsealadel, kus vajadus kolmandatest riikide kodanikest töötajate järele on eriti suur ning mis kuuluvad ISCO 1. ja 2. pearühma, palgakünnis 80 % liikmesriigi poolt lõike 2 kohaselt kehtestatud palgakünnisest.
5. Erandina lõikest 2 on kolmandate riikide kodanike puhul, kes on omandanud kõrgharidust tõendava dokumendi kuni kolm aastat enne ELi sinise kaardi taotlemist, palgakünnis erandina 80 % liikmesriigi poolt lõike 2 kohaselt kehtestatud palgakünnisest. Sellist kolmeaastast perioodi kohaldatakse iga taseme kõrgharidust tõendava dokumendi omandamise järel.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud palgakünnist kohaldatakse alati, kui nimetatud kolme aasta jooksul esitatakse esimese ELi sinise kaardi saamise või pikendamise taotlus. Kui kõnealuse kolmeaastase perioodi jooksul välja antud ELi

sinist kaarti pikendatakse kolmeaastase perioodi lõppedes, kohaldatakse lõikes 2 osutatud palgakünnist. Kui aga esimene ELi sinine kaart väljastati kõnealuse kolmeaastase perioodi jooksul vähemaks kui 24 kuuks, kohaldatakse esimesel pikendamisel käesoleva lõike esimeses lõigus nimetatud madalamat palgakünnist.

6. Liikmesriigid lihtsustavad kõrgemat kutsekvalifikatsiooni tõendavate dokumentide kehtivuskontrolli ja tunnustamist kooskõlas lõike 1 punktiga c.
7. Liikmesriigid ei rahulda nende kolmandate riikide kodanike taotlusi, kes kujutavad ohtu avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele.
8. Liikmesriigid võivad asjaomastelt kolmanda riigi kodanikelt küsida nende aadressi oma territooriumil.

Kui liikmesriigi õigus näeb ette, et taotluse esitamise ajal tuleb märkida aadress, aga kolmanda riigi kodanik veel ei tea tulevast aadressi, peab liikmesriik piisavaks ajutist aadressi. Sel juhul esitab kolmanda riigi kodanik oma alalise aadressi hiljemalt siis, kui talle väljastatakse artikli 8 kohaselt ELi sinine kaart.

Artikkel 6

Keeldumise põhjused

1. Liikmesriik ei rahulda ELi sinise kaardi taotlust järgmistel juhtudel:
 - (a) taotleja ei vasta artiklis 5 sätestatud tingimustele;
 - (b) esitatud dokumendid on omandatud pettusega, need on võltsitud või neid on omavoliliselt muudetud.
2. Kui liikmesriigi tööturul on tõsiseid häireid (suur töötus asjaomasel kutsealal või sektoris, mis võib piirduda vaid teatava osaga territooriumist), võib liikmesriik kontrollida, kas asjaomast vaba töökohta ei saa täita riigi või liidu tööjõuga, kolmandate riikide kodanikega, kes elavad seaduslikult selles liikmesriigis ja on juba liidu või riikliku õiguse alusel selle tööturu osa, või ELi pikaajaliste elanikega, kes soovivad asuda elama kõnealusesse liikmesriiki kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö eesmärgil kooskõlas direktiivi 2003/109/EÜ III peatükiga.

Kui asjaomane liikmesriik tahab seoses kolmandatest riikidest saabuvate kolmandate riikide kodanikega korraldada sellise kontrolli kõnealusel kutsealal või sektoris (mis võib piirduda teatava osaga territooriumist) järgmise 12 kuu jooksul, teavitab ta oma kavatsusest komisjoni ja esitab kõik vajalikud põhjendused. Iga kord, kui 12-kuulist perioodi tahetakse pikendada, peab liikmesriik saatma uue põhjendatud teatise.
3. Liikmesriik võib ELi sinise kaardi saamise taotluse tagasi lükata järgmistel juhtudel:
 - (a) tööandja ei täida oma juriidilisi kohustusi seoses sotsiaalkindlustuse, maksude, tööõiguste või töötingimustega;
 - (b) tööandja tegevus lõpetatakse või on lõpetatud riigi maksejõuetusseaduste alusel või kui majandustegevust ei toimu; või

- (c) tööandjale on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/52/EÜ⁵¹ artikli 9 kohaselt kehtestatud karistus ebaseaduslikult riigis elava kolmanda riigi kodaniku töölevõtmise eest, mitteametliku töötamise või riikliku õiguse kohaselt ebaseadusliku töölevõtmise eest.
4. Liikmesriigid võivad ELi sinise kaardi saamise taotluse tagasi lükata, et tagada eetiline värbamine sektorites, kus päritoluriikides valitseb kvalifitseeritud töötajate puudus.
5. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, arvestatakse igas taotluse rahuldamata jätmise otsuses juhtumi konkreetsete asjaolude ja proportsionaalsuse põhimõttega.

Artikkel 7

ELi sinise kaardi kehtetuks tunnistamine või selle pikendamisest keeldumine

1. Liikmesriik tunnistab ELi sinise kaardi kehtetuks või keeldub selle pikendamisest järgmistel juhtudel:
- (a) ELi sinine kaart või esitatud dokumendid on omandatud pettusega, need on võltsitud või neid on omavoliliselt muudetud;
 - (b) kolmanda riigi kodanikul ei ole enam kehtivat töölepingut kõrgema tasandi kutseoskusi nõudvaks tööks, artikli 5 lõike 1 punktides b ja c nõutud kvalifikatsiooni või tema palk on allpool artikli 5 lõikes 2, 4 või 5 sätestatud künnist; eeltoodu aga ei piira artikli 14 kohaldamist.
2. Liikmesriik võib direktiivi alusel antud ELi sinise kaardi kehtetuks tunnistada või keelduda selle pikendamisest järgmistel juhtudel:
- (a) avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise kaalutlustel;
 - (b) tööandja ei täida oma juriidilisi kohustusi seoses sotsiaalkindlustuse, maksude, tööõiguste või töötingimustega;
 - (c) kohaldatavates õigusaktides või asjaomaste kõrgema tasandi kutseoskusi nõudvate tegevusvaldkondade kollektiivlepingutes või tavades sisalduvad tingimused ei ole enam täidetud;
 - (d) kolmanda riigi kodanik ei ole teada andnud artikli 13 lõikes 1 (kui asjakohane) ja artikli 14 lõikes 3 nimetatud muutustest;
 - (e) kolmanda riigi kodanikul ei ole enam kehtivat reisidokumenti;
 - (f) kolmanda riigi kodanik ei täida käesoleva peatüki kohaseid liikuvustingimusi või väärkasutab neid korduvalt.

Enne kui liikmesriik kolmanda riigi kodaniku ELi sinise kaardi lõike 2 punkti e alusel kehtetuks tunnistab või pikendamata jätab, määrab ta asjaomasele kolmanda riigi kodanikule kehtiva reisidokumendi hankimiseks ja esitamiseks mõistliku tähtaja.

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta direktiiv 2009/52/EÜ, millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded (ELT L 168, 30.6.2009, lk 24).

3. Artikli 13 lõike 1 või artikli 14 lõike 3 kohase teatamiskohustuse täitmata jätmist ei käsitleta ELi sinise kaardi kehtetuks tunnistamiseks või selle pikendamisest keeldumiseks piisava põhjusena, kui kaardiomanik tõendab, et teade ei jõudnud pädeva asutuseni tema tahtest olenematul põhjusel.
4. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võetakse igas loa kehtetuks tunnistamise või pikendamisest keeldumise otsuses arvesse konkreetseid asjaolusid ja proportsionaalsuse põhimõtet.

III peatükk

ELi sinine kaart ja kord

Artikkel 8

ELi sinine kaart

1. Kui kolmanda riigi kodanik vastab artiklis 5 sätestatud kriteeriumidele ja puuduvad artiklis 6 sätestatud keeldumispõhjused, antakse talle ELi sinine kaart.
Kui liikmesriik väljastab elamislubasid ainult oma territooriumil ja kolmanda riigi kodanik vastab kõigile käesolevas direktiivis sätestatud vastuvõtutingimustele, väljastab ta isikule selleks vajaliku viisa.
2. Liikmesriigid kehtestavad ELi sinise kaardi tavakehtivusaja, mis peab olema vähemalt 24 kuud. Kui tööleping kehtib sellest lühemat aega, väljastatakse ELi sinine kaart vähemalt töölepingu kehtivusajast kolm kuud pikemaks ajaks. Pikendatud ELi sinise kaardi kehtivusaeg on vähemalt 24 kuud.
3. Liikmesriigi pädev asutus väljastab ELi sinise kaardi määrusega (EÜ) nr 1030/2002 kehtestatud ühtse vormi alusel. Kooskõlas nimetatud määruse lisa punkti a alapunktiga 7.5–9 märgib liikmesriik ELi sinisele kaardile käesoleva direktiivi artikli 13 lõikes 1 sätestatud tööturulepääsu tingimused. Liikmesriik märgib elamisloale loa liigina „ELi sinine kaart”.
4. Kui liikmesriik väljastab ELi sinise kaardi kolmanda riigi kodanikule, kellele ta on andnud rahvusvahelise kaitse, lisab ta kaardi märkuste lahtrisse järgmise märkuse: „Rahvusvahelise kaitse andis [liikmesriik] [kuupäev]”. Kui liikmesriik võtab ELi sinise kaardi omanikult rahvusvahelise kaitse ära, väljastab ta vajaduse korral uue ELi sinise kaardi, kus seda märkust ei ole.
5. Kui liikmesriik väljastab ELi sinise kaardi kolmanda riigi kodanikule, kellele on andnud rahvusvahelise kaitse teine liikmesriik, lisab ELi sinise kaardi väljastav liikmesriik kaardile märkuse „Rahvusvahelise kaitse andis [liikmesriik] [kuupäev]”.
Enne märkuse lisamist teavitab ta märkuses mainitavat liikmesriiki ELi sinise kaardi väljastamisest ja küsib, kas isik on endiselt rahvusvahelise kaitse saaja. Märkuses nimetatud liikmesriik vastab hiljemalt ühe kuu möödumisel teabenõude kättesaamisest. Kui rahvusvaheline kaitse on lõpliku otsusega ära võetud, ei lisa ELi sinise kaardi väljastav liikmesriik kõnealust märkust.
Kui rahvusvaheliste või riiklike õigusaktide kohaselt läks vastutus ELi sinise kaardi omaniku rahvusvahelise kaitse eest liikmesriigile üle pärast kaardi väljastamist

kooskõlas esimese lõiguga, muudab kõnealune liikmesriik vastavalt märkust kolme kuu jooksul pärast vastutuse üleminekut.

6. Kehtiva ELi sinise kaardi omanikul on järgmised õigused:

- (a) siseneda ja tagasi pöörduda ELi sinise kaardi väljastanud liikmesriigi territooriumile ning seal viibida;
- (b) käesoleva direktiiviga tunnustatud õigused.

Artikkel 9

Riiki lubamise taotlemine

- 1. Liikmesriik määrab kindlaks, kas ELi sinise kaardi taotluse peab esitama kolmanda riigi kodanik või tema tööandja. Samuti võib liikmesriik lubada, et taotluse esitab üks neist.
- 2. Taotlust menetletakse, kui asjaomane kolmanda riigi kodanik elab väljaspool liikmesriigi territooriumit, kuhu ta soovib siseneda, või kui ta juba elab seaduslikult selle liikmesriigi territooriumil.

Artikkel 10

Menetluslikud tagatised

- 1. Liikmesriigi pädev asutus teeb ELi sinise kaardi taotluse kohta otsuse ja teavitab sellest taotlejat kirjalikult kooskõlas kõnealuse liikmesriigi riiklikus õiguses sätestatud teatamiskorraga. Kõnealune teatis esitatakse hiljemalt 60 päeva möödumisel taotluse esitamisest.

Kui tööandja on artikli 12 kohaselt tunnustatud, esitatakse teatis hiljemalt 30 päeva möödumisel taotluse esitamisest.
- 2. Taotluse keerukusega seotud erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib liikmesriik lõikes 1 nimetatud tähtaega pikendada 30 päeva võrra. Sellisel juhul teavitatakse taotlejat pikendamisest enne algse tähtaja möödumist.
- 3. Kui taotlusega seoses esitatud teave või dokumendid on puudulikud, teatab pädev asutus taotlejale, millist lisateavet on vaja esitada, ja annab selleks mõistliku tähtaja. Lõikes 1 nimetatud ajavahemik peatatakse seniks, kuni ametiasutus on saanud vajaliku lisateabe või dokumendid. Kui lisateavet või dokumente ei esitata määratud tähtajaks, võib taotluse tagasi lükata.
- 4. Otsusest, millega ELi sinise kaardi taotlus lükatakse tagasi või millega nimetatud kaart jäetakse pikendamata või tunnistatakse kehtetuks, teatatakse asjaomasele kolmanda riigi kodanikule ja vajaduse korral tema tööandjale kirjalikult kooskõlas vastavas riiklikus õiguses sätestatud teatamiskorraga. Teatisesse märgitakse otsuse põhjused, pädev asutus, kellele saab esitada kaebuse ja edasikaebamise tähtaeg. Liikmesriigid näevad kooskõlas riikliku õigusega ette tõhusa õiguskaitsevahendi.
- 5. Enne ELi sinise kaardi aegumist lubatakse taotlejal esitada pikendamistaotlus. Liikmesriigid võivad seada ELi sinise kaardi pikendamise taotluse esitamise tähtajaks kuni 60 päeva enne kaardi aegumist.

6. Kui ELi sinine kaart aegub pikendamismenetluse ajal, lubab liikmesriik jääda kolmanda riigi kodanikul oma territooriumile, kuni pädev asutus on taotluse kohta otsuse langetanud.

Artikkel 11

Tasud

Tasu, mida liikmesriik küsib taotluse menetlemise eest, ei tohi olla ebaproportsionaalne ega liialdatud.

Artikkel 12

Tunnustatud tööandjad

1. Liikmesriigid võivad riikliku õiguse või haldustava kohaselt kehtestada tööandjate tunnustamise korra, et kohaldada ELi sinise kaardi saamiseks lihtsustatud korda.

Kui liikmesriik otsustab kehtestada tunnustamiskorra, annab ta asjaomastele tööandjatele selget ja läbipaistvat teavet muu hulgas tunnustamise tingimuste ja kriteeriumide, tunnustuse kehtivusaja ning tingimuste täitmata jätmise tagajärgede (sh tühistamise, pikendamata jätmise ja kohaldatavate karistuste) kohta.

Tunnustamismenetlusega ei tohi kaasneda tööandjate jaoks ebaproportsionaalselt suurt halduskoormust ega kulusid.

2. Liikmesriik võib keelduda tööandja tunnustamisest lõike 1 kohaselt, kui tööandjat on direktiivi 2009/52/EÜ alusel karistatud riigis ebaseaduslikult viibiva kolmanda riigi kodaniku töölevõtmise eest.

Lihtsustatud kord peab sisaldama taotluste menetlemist artikli 10 lõike 1 teises lõigus sätestatud viisil. Taotlejad peavad olema vabastatud artikli 5 lõike 1 punktides c ja e ning lõikes 8 nimetatud andmete esitamisest.

3. Liikmesriigid kehtestavad võimalikku väärkasutamist takistavad meetmed. Need võivad olla järelevalve, regulaarne hindamine või kontrollimine kooskõlas riikliku õiguse või haldustavaga.

Muu hulgas võib liikmesriik keelduda tunnustatud tööandja staatuse pikendamisest või selle tühistada, kui tööandja ei ole järginud käesolevas direktiivis sätestatud kohustusi või kui ta on saanud tunnustuse pettusega.

IV peatükk

Õigused

Artikkel 13

Pääs tööturule

1. ELi sinise kaardi omanikul on täielik õigus saada liikmesriigis kõrgema tasandi kutseoskusi nõudvat tööd. Liikmesriigid võivad nõuda, et tööandja muutumisest ja

artiklis 5 sätestatud vastuvõtukriteeriumide täitmist mõjutavatest muutustest tuleb teada anda riiklikus õiguses sätestatud korras.

Teavitamine ei tohi peatada ELi sinise kaardi omaniku töötamisõigust.

2. Ilma et see piiraks artiklis 5 sätestatud vastuvõtutingimuste kohaldamist, võivad ELi sinise kaardi omanikud tegutseda kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva palgatöö kõrval ka FIEna.
3. Erandina lõikes 1 sätestatust võivad liikmesriigid säilitada töötamise piirangud, kui töö hõlmab avaliku võimu teostamist ja vastutust riigi üldiste huvide kaitsmise eest.
4. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira ühinemisaktide alusel kohaldatavat liidu kodanike eelistamise põhimõtet.

Artikkel 14

Ajutine töötus

1. Töötus ei ole iseenesest põhjus ELi sinise kaardi kehtetuks tunnistamiseks, välja arvatud juhul, kui see kestab kauem kui kolm järjestikust kuud või kui isik jääb kaardi kehtivusaja jooksul töötuks rohkem kui korra.
2. Lõikes 1 nimetatud ajavahemikul võib ELi sinise kaardi omanik otsida tööd ja asuda tööle artiklis 13 sätestatud tingimusel.
3. ELi sinise kaardi omanik teavitab riikliku korral alusel elukoha liikmesriigi pädevat asutust töötuse algusest ja lõpust.

Artikkel 15

Võrdne kohtlemine

1. ELi sinise kaardi omanikku koheldakse kaardi väljastanud liikmesriigi kodanikega võrdselt seoses järgnevaga:
 - (a) töölevõtmise tingimused, sealhulgas töötaja miinimumvanus ja töötingimused, sealhulgas palk ja töölt vabastamine, tööaeg, puhkus ja riigipühad, samuti töötervishoiu ja tööohutuse nõuded;
 - (b) ühinemisvabadus, õigus liituda töötajate või tööandjate organisatsioonidega ja kutseühingutega ning olla nende liikmeks (sh kasutada selliste organisatsioonide pakutavaid õigusi ja eeliseid), ilma et see piiraks avalikku korda ja julgeolekut käsitlevate riiklike sätete kohaldamist;
 - (c) haridus ja kutseõpe;
 - (d) diplomite, tunnistuste ja muude kutsequalifikatsiooni tõendavate dokumentide tunnustamine riikliku korra kohaselt;
 - (e) määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 3 määratletud sotsiaalkindlustusliigid;
 - (f) üldsusele kättesaadavate kaupade ja teenuste saamine ning pakkumine (sh elamispinna saamine, samuti tööhõivetalituste pakutav teave ja nõustamisteenused).
2. Seoses lõike 1 punktiga c võib asjaomane liikmesriik piirata võrdset kohtlemist stipendiumide ja toimetulekutoetuste ning laenude või kesk-, kõrg- ja

kutseharidusega seotud muude stipendiumide ja laenude puhul. Kõrghariduse ja keskharidusjärgse hariduse saamisele võidakse riikliku õiguse alusel kohaldada erinõudeid.

Seoses lõike 1 punktiga f võib asjaomane liikmesriik piirata võrdset kohtlemist elamispinna saamise menetluste puhul. See ei piira liidu ja riikliku õiguse kohast lepinguvabadust.

3. Kolmandasse riiki ümber asuvatele ELi sinise kaardi omanikele või nende ülalpidamisel olnud isikutele, kes elavad kolmandas riigis ja kelle õigused tulenevad kaardiomanikust, makstakse vanaduse, töövõimetuse või surma korral kohustuslikke pensione, mille aluseks on kaardiomaniku varasem töötamine ja mis teeniti välja määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 3 nimetatud õigusaktide kohaselt, ning seda tehakse samadel tingimustel ja samal määral kui liikmesriigi kodanike puhul, kes kolmandasse riiki ümber asuvad.
4. Lõikes 1 sätestatud õigus võrdsele kohtlemisele ei piira liikmesriigi õigust tunnistada ELi sinine kaart kehtetuks või keelduda selle pikendamisest kooskõlas artikliga 7.
5. Käesolevat artiklit ei kohaldata neile ELi sinise kaardi omanikele, kellel on liidu õiguse kohaselt asjaomases liikmesriigis vaba liikumise õigus.
6. Artiklit kohaldatakse neile ELi sinise kaardi omanikele, kes on rahvusvahelise kaitse saajad elades liikmesriigis, mis ei ole neile kaitse andnud liikmesriik.

Artikkel 16

Pereliikmed

1. Pereliikmete suhtes kohaldatakse nõukogu direktiivi 2003/86/EÜ koos käesolevas artiklis sätestatud eranditega.
2. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 3 lõikest 1 ja artiklist 8 ei seata perekonna taasühinemise eeltingimuseks nõuet, mille kohaselt peab ELi sinise kaardi kasutajal olema põhjust eeldada, et ta saab alalise elamise õiguse, ega nõuet, et ta peab olema riigis elanud teatava minimaalse aja.
3. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 4 lõike 1 kolmandast lõigust ja artikli 7 lõike 2 teisest lõigust võib neis nimetatud integratsioonitingimusi ja -meetmeid kohaldada ainult pärast seda, kui isikutele on antud perekonna taasühinemise luba.
4. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 5 lõike 4 esimesest lõigust antakse pereliikmetele elamisload ELi kaardi väljastamisega samal ajal, kui perekonna taasühinemise tingimused on täidetud ja taotlused esitati koos. Kui pereliikmed tulevad ELi sinise kaardi omaniku juurde elama pärast kaardi väljastamist ja perekonna taasühinemise tingimused on täidetud, antakse elamisload hiljemalt 60 päeva möödumisel taotluse esitamisest.
5. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 13 lõigetest 2 ja 3 on pereliikmete elamisloa kehtivusaeg sama pikk kui ELi sinisel kaardil, kui nende reisidokumentide kehtivusaeg seda võimaldab.
6. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 14 lõike 1 punktist b ja lõikest 2 ei kohalda liikmesriigid tööturule pääsule ajalisi piiranguid. Ilma et see piiraks käesoleva direktiivi artikli 13 lõikes 3 nimetatud piirangute kohaldamist, võivad pereliikmed tegeleda asjaomases liikmesriigis mis tahes palgatöö või ettevõtlusega.

Enne pereliikme töötamise lubamist võib liikmesriik kontrollida, kas konkreetset vaba töökohta ei saa täita riigi või liidu töötajaga, kolmanda riigi kodanikuga, kes elab seaduslikult selles liikmesriigis ja on liidu või riikliku õiguse alusel juba selle tööturul, või ELi pikaajalise elanikuga, kes soovib asuda elama kõnealusesse liikmesriiki töö eesmärgil kooskõlas direktiivi 2003/109/EÜ III peatükiga.

7. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 15 lõikest 1 liidetakse sõltumatu elamisloa saamiseks vajaliku viieaastase elamisperioodi arvutamisel erinevates liikmesriikides elatud aeg.
8. Artikli 17 sätteid ELi sinise kaardi omaniku eri liikmesriikides elatud aja liitmise kohta ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks kohaldatakse analoogselt ka pereliikmetele.
9. Käesolevat artiklit ei kohaldata neile ELi sinise kaardi omanikele, kellel on liidu õiguse kohaselt asjaomases liikmesriigis vaba liikumise õigus.
10. Artiklit kohaldatakse neile ELi sinise kaardi omanikele, kes on rahvusvahelise kaitse saajad ja elavad liikmesriigis, mis ei ole neile rahvusvahelise kaitse andnud liikmesriik.

Artikkel 17

ELi pikaajalise elaniku staatuse andmine ELi sinise kaardi omanikule

1. Kohaldatakse direktiivi 2003/109/EÜ koos selles artiklis sätestatud eranditega.
2. Erandina direktiivi 2003/109/EÜ artikli 4 lõikest 1 annavad liikmesriigid ELi pikaajalise elaniku staatuse neile kolmanda riigi kodanikele, kes on vahetult enne vastava taotluse esitamist elanud ELi sinise kaardi omanikuna nende territooriumil pidevalt seaduslikult kolm aastat.

Käesoleva lõike esimese lõigu kohaselt antud ELi pikaajalise elaniku staatuse võib ära võtta enne direktiivi 2003/109/EÜ artikli 4 lõikes 1 nimetatud viie liikmesriikide territooriumil pidevalt seaduslikult elatud aasta täitumist, kui kolmanda riigi kodanik jääb töötuks ning tal ei ole enda ja (kui asjakohane) pereliikmete ülalpidamiseks piisavaid vahendeid, mistõttu ta peab toetuma asjaomase liikmesriigi sotsiaalsüsteemile.

ELi pikaajalise elaniku staatust ei võeta aga ära siis, kui kolmanda riigi kodanik:

- (a) on haiguse või õnnetuse tagajärjel ajutiselt töövõimetu;
 - (b) on nõuetekohaselt tõendatult tahtmatult töötu ja registreerunud tööhõivetalituses tööotsijana;
 - (c) alustab varasema töökohaga seotud kutseõpinguid; need ei pea olema seotud varasema töökohaga, kui ta on tahtevastastelt töötu.
3. Erandina direktiivi 2003/109/EÜ artikli 4 lõikest 1 võib ELi sinise kaardi omanik, kes on kasutanud käesoleva direktiivi artiklis 20 sätestatud võimalust, liita elamise kestust käsitleva nõude täitmiseks eri liikmesriikides elatud aja, kui ta täidab järgmisi tingimusi:
 - (a) ta on elanud liikmesriikide territooriumil pidevalt seaduslikult viis aastat; ja

- (b) ta on vahetult enne ELi pikaajalise elaniku staatuse saamise taotluse esitamist elanud ELi sinise kaardi omanikuna pidevalt seaduslikult selle liikmesriigi territooriumil, kus ta taotluse esitab.
4. Erandina direktiivi 2003/109/EÜ artikli 4 lõike 3 esimesest lõigust ei katkesta käesoleva lõike 3 punktis a nimetatud viieaastase pideva seadusliku ELis elamise aega selle arvutamisel liikmesriikide territooriumilt äraoldud aeg, mis on lühem kui 12 järjestikust kuud ja asjaomase viie aasta jooksul kokku mitte üle 18 kuu.
 5. Erandina direktiivi 2003/109/EÜ artikli 9 lõike 1 punktist c pikendavad liikmesriigid lubatud äraoleku aega 24 järjestikuse kuuni, kui ELi pikaajalise elaniku pikaajalisel elamisloal on käesoleva direktiivi artikli 18 lõikes 2 nimetatud märkus ja tema pereliikmetele on antud ELi pikaajalise elaniku staatus.
 6. Lõigetes 4 ja 5 sätestatud erandite kohaldamisel võib piirduda juhtudega, kui kolmanda riigi kodanik suudab tõendada, et on liidu territooriumilt ära olnud seoses palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana majandustegevuses osalemisega, vabatahtliku teenistusega või õpingutega oma päritoluriigis.
 7. Artikli 15 lõike 1 punkti f, artiklit 19 ning (kui asjakohane) artikleid 16 ja 21 kohaldatakse artikli 18 lõikes 2 nimetatud märkusega pikaajalise elamisloa omanikele.
 8. Kui ELi pikaajalisel elanikul on käesoleva direktiivi artikli 18 lõikes 2 nimetatud märkusega pikaajaline elamisluba ja ta kasutab direktiivi 2003/109/EÜ III peatüki kohast õigust kolida teise liikmesriiki, ei kohaldata talle nimetatud direktiivi artikli 14 lõikeid 3 ja 4 ning artikli 15 lõike 2 punkti b. Teine liikmesriik või kohaldada selle direktiivi artikli 20 lõike 6 kohaseid meetmeid.

Artikkel 18

Pikaajaline elamisluba

1. ELi sinise kaardi omanikule, kes vastab selle direktiivi artiklis 17 sätestatud ELi pikaajalise elaniku staatuse omandamise tingimustele, antakse elamisluba vastavalt määruse (EÜ) nr 1030/2002 artikli 1 lõike 2 punktile a.
2. Käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud elamisloa rubriiki „märkused” märgib liikmesriik „Endine ELi sinise kaardi omanik”.

V peatükk

Liikmesriikidevaheline liikuvus

Artikkel 19

Töölane tegevus teises liikmesriigis

1. Kui kolmanda riigi kodanikul on kehtiv ELi sinine kaart, mille on väljastanud liikmesriik, kes kohaldab Schengeni õigustikku täiel määral, ja ta viibib ühes või mitmes teises liikmesriigis töölase tegevuse eesmärgil 180 päeva jooksul 90 päeva,

ei nõua teine liikmesriik selleks muud luba kui esimese liikmesriigi väljastatud ELi sinine kaart.

2. Kui kolmanda riigi kodanikul on kehtiv ELi sinine kaart, mille on väljastanud liikmesriik, kes ei kohalda Schengeni õigustikku täiel määral, võib ta esimeses liikmesriigis väljastatud ELi sinise kaardi alusel viibida ühes või mitmes teises liikmesriigis tööalase tegevuse eesmärgil 180 päeva jooksul 90 päeva. Teine liikmesriik ei tohi tööalase tegevuse jaoks nõuda muud luba kui esimese liikmesriigi väljastatud ELi sinine kaart.

Artikkel 20

ELi sinise kaardi taotlemine teises liikmesriigis

1. Kui kolmanda riigi kodanik on ELi sinise kaardi omanikuna elanud esimeses liikmesriigis seaduslikult 12 kuud, võib ta käesolevas artiklis sätestatud tingimustel siseneda kõrgema tasandi kutseoskusi nõudvaks tööks teise liikmesriiki ELi sinise kaardi ja kehtiva reisidokumendi alusel.
2. Niipea kui võimalik, aga hiljemalt üks kuu pärast teise liikmesriigi territooriumile sisenemist esitab ELi sinise kaardi omanik ja/või tema tööandja selle liikmesriigi pädevale asutusele ELi sinise kaardi taotluse ning kõik dokumendid, mis tõendavad lõikes 3 sätestatud tingimuste täitmist selles liikmesriigis.

ELi sinise kaardi omanik võib teises liikmesriigis alustada tööd kohe pärast taotluse esitamist.

ELi sinise kaardi omanik võib taotluse teise liikmesriigi pädevale asutusele esitada ka veel esimese liikmesriigi territooriumil elades.

3. Lõikes 2 nimetatud taotlusega koos esitab ELi sinise kaardi omanik alljärgneva:
 - (a) esimese liikmesriigi väljastatud kehtiv ELi sinine kaart;
 - (b) vähemalt kuuekuune kehtiv tööleping või riiklikus õiguses sätestatud siduv tööpakkumine kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö tegemiseks teises liikmesriigis;
 - (c) reguleeritud kutseala korral dokument, mis tõendab vastavust riiklikus õiguses kehtestatud tingimustele, mida liidu kodanikud peavad töölepingus või siduvas tööpakkumises nimetatud reguleeritud kutsealal tegutsemiseks täitma;
 - (d) riikliku õiguse kohaselt nõutav kehtiv reisidokument;
 - (e) tõendusmaterjal, et artikli 5 lõike 2 või (kui asjakohane) lõigete 4 või 5 kohaldamise korral on täidetud teises liikmesriigis kehtestatud palgakünnise nõue.
4. Teine liikmesriik ei rahulda ELi sinise kaardi taotlust järgmistel juhtudel:
 - (a) lõikes 3 nõutud dokumente ei esitata;
 - (b) esitatud dokumendid on omandatud pettusega, võltsitud või omavoliliselt muudetud;
 - (c) töötamine ei ole kooskõlas artikli 5 lõikes 3 nimetatud kohaldatavates õigusaktides, kollektiivlepingutes või tavades sisalduvate tingimustega.

5. Teine liikmesriik ei rahulda sellise kolmanda riigi kodaniku ELi sinise kaardi saamise taotlust, kes kujutab ohtu avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele.
6. Teine liikmesriik võib keelduda ELi sinise kaardi saamise taotluse rahuldamisest, kui on korraldanud artikli 6 lõike 2 kohase kontrolli ja esitanud samas nimetatud põhjendatud teatise ning ta kohaldab selliseid kontrolle ka selle direktiivi alusel kolmandatest riikidest saabuvate kolmanda riigi kodanike korral.
7. Teine liikmesriik võib kolmanda riigi kodaniku ELi sinise kaardi saamise taotluse rahuldamata jätta, kui isik on käesolevas artiklis sätestatud võimalust minna teise liikmesriiki tööle korduvalt väärkasutanud. Teine liikmesriik teavitab artikli 7 lõike 2 punktiga f seotud keeldumisest ka esimest liikmesriiki.
8. Erandina artikli 10 lõikest 1 teavitab teise liikmesriigi pädev asutus ELi sinise kaardi saamise taotluse kohta tehtud otsusest esimest liikmesriiki kirjalikult hiljemalt 30 päeva möödumisel taotluse esitamise kuupäevast, kui:
 - (a) käesolevas artiklis sätestatud tingimused on täidetud ning kolmanda riigi kodanikule väljastatakse ELi sinine kaart ja lubatakse tal elada teise liikmesriigi territooriumil kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö eesmärgil; või
 - (b) selles artiklis sätestatud tingimused ei ole täidetud ja keeldutakse ELi sinise kaardi andmisest ning riiklikus õiguses sätestatud korra alusel kohustatakse taotlejat ja tema pereliikmeid lahkuma teise liikmesriigi territooriumilt.
9. Kui esimese liikmesriigi väljastatud ELi sinine kaart menetluse ajal aegub ja riiklikus õiguses on vastav nõue, võib teine liikmesriik anda riikliku ajutise elamisloa või samaväärse loa, mille alusel võib taotleja jätkuvalt viibida seaduslikult liikmesriigi territooriumil, kuni pädev asutus on taotluse kohta otsuse langetanud.
10. Kui ELi sinise kaardi omanik ja (kui asjakohane) tema pereliikmed kasutavad selles artiklis sätestatud võimalust kolida teise liikmesriiki mitmendat korda, mõistetakse esimese liikmesriigi all liikmesriiki, millest lahkutakse, ning teise liikmesriigi all liikmesriiki, kuhu elama asumist taotletakse. Erandina artikli 20 lõikest 1 võib ELi sinise kaardi omanik kolida järgmisse liikmesriiki pärast seda, kui ta on elanud teises liikmesriigis ELi sinise kaardi omanikuna seaduslikult kuus kuud.

Artikkel 21

Pereliikmete elamine teises liikmesriigis

1. Kui ELi sinise kaardi omanik kolib artikli 20 kohaselt teise liikmesriiki ja kui perekond oli esimeses liikmesriigis juba loodud, võivad pereliikmed temaga kaasa minna ning siseneda teise liikmesriiki ja seal elada, kui nad on esimeses liikmesriigis hankinud endale kehtivad ELi sinise kaardi omaniku pereliikme elamisload.
2. Hiljemalt üks kuu pärast teise liikmesriigi territooriumile sisenemist esitavad pereliikmed või ELi sinise kaardi omanik asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele riikliku õiguse kohase taotluse saada pereliikme elamisluba.

Kui pereliikmele esimeses liikmesriigis antud elamisluba menetluse ajal aegub või ei anna enam selle omanikule õigust elada seaduslikult teise liikmesriigi territooriumil, lubab teine liikmesriik pereliikmel jääda oma territooriumile (väljastades vajaduse

korral riikliku ajutise elamisloa või samaväärse loa), kuni teise liikmesriigi pädev asutus on taotluse kohta otsuse teinud.

3. Teine liikmesriik võib nõuda, et pereliige esitaks koos elamisloa taotlusega järgmised dokumendid:
 - (a) esimese liikmesriigi antud elamisluba ja kehtiv reisidokument või nende kinnitatud koopiad;
 - (b) tõendid, et nad elasid esimeses liikmesriigis ELi sinise kaardi omaniku pereliikmetena.
4. Kui pereliikmed tulevad ELi sinise kaardi omaniku juurde elama pärast tema teise liikmesriiki kolimist ja perekonna taasühinemise tingimused on täidetud, antakse elamisload erandina artikli 16 lõikest 3 hiljemalt 30 päeva möödumisel taotluse esitamisest.
5. Peale artiklis 16 loetletud erandite ei nõua teine liikmesriik direktiivi 2003/86/EÜ artikli 7 lõike 1 punktides a ja b nimetatud tõendeid.
6. Kui esimeses liikmesriigis perekonda loodud ei olnud, kohaldatakse artiklit 16.
7. Käesolevat artiklit kohaldatakse neile ELi sinise kaardi omanikele, kes on rahvusvahelise kaitse saajad, ainult siis, kui nad elavad liikmesriigis, mis ei ole neile kaitse andnud liikmesriik.
8. Artiklit ei kohaldata neile ELi sinise kaardi omanikele, kellel on liidu õiguse kohaselt teises liikmesriigis vaba liikumise õigus.

Artikkel 22

Kaitsemeetmed ja karistused

1. Kui ELi sinise kaardi on väljastanud liikmesriik, kes ei kohalda täiel määral Schengeni õigustikku, ning kaardiomanik ületab artiklites 19 ja 20 nimetatud liikuvuse eesmärgil välispiiri, võib teine liikmesriik nõuda ELi sinise kaardi omanikult järgmist tõendusmaterjali:
 - (a) esimese liikmesriigi väljastatud kehtiv ELi sinine kaart;
 - (b) (seoses artikliga 19) tõendid riigis viibimise tööalase eesmärgi kohta;
 - (c) (seoses artikliga 20) vähemalt kuuekuune tööleping või siduv tööpakkumine kõrgema tasandi kutseoskusi nõudva töö tegemiseks teises liikmesriigis.
2. Kui ELi sinise kaardi on väljastanud liikmesriik, kes ei kohalda täiel määral Schengeni õigustikku, ja pereliikmed tulevad kaardiomanikuga artikli 21 lõikes 1 nimetatud eesmärgil teise liikmesriiki kolides kaasa ning selleks ületatakse välispiir, võib teine liikmesriik nõuda ELi sinise kaardi pereliikmetelt käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud tõendite kõrval ka elamislube, mille esimene liikmesriik on neile kui ELi sinise kaardi omaniku pereliikmetele andnud.
3. Kui teine liikmesriik keeldub ELi sinise kaardi väljastamisest artikli 20 lõike 8 punkti b alusel, lubab esimene liikmesriik kaardiomanikul ja (kui asjakohane) tema pereliikmetel teise liikmesriigi nõudel ilma formaalsusteta ja viivitamata riiki naasta. See kehtib ka siis, kui esimese liikmesriigi väljastatud ELi sinine kaart on taotluse läbivaatamise ajal aegunud või kehtetuks tunnistatud. Pärast esimesse liikmesriiki naasmist kohaldatakse artiklit 14.

4. ELi sinise kaardi omanikult või tema tööandjalt teises liikmesriigis võidakse nõuda, et ta hüvitab kaardiomaniku ja tema pereliikmete naasmisega seotud kulud, millele on osutatud lõikes 4.

5. Liikmesriigid võivad süüdistada käesolevas peatükis sätestatud liikuvustingimuste rikkumises või nende korduvas väärkasutamises ELi sinise kaardi omaniku tööandjat.

Liikmesriigid võivad kehtestada karistused selliseks puhuks, kui tööandaja on vastutav. Karistused peavad olema tulemuslikud, proportsionaalsed ja edaspidiseid rikkumisi ärahoidvad.

6. Kui liikmesriik artikli 8 lõikes 4 nimetatud märkust sisaldava ELi sinise kaardi tühistab või jätab selle pikendamata ja otsustab kolmanda riigi kodaniku riigist välja saata, küsib ta märkuses nimetatud liikmesriigilt, kas isik on seal endiselt rahvusvahelise kaitse saaja. Märkuses nimetatud liikmesriik vastab hiljemalt ühe kuu möödumisel teabenõude kättesaamisest.

Kui kolmanda riigi kodanik on märkuses nimetatud liikmesriigis endiselt rahvusvahelise kaitse saaja, saadetakse ta välja sinna ning see liikmesriik lubab temal ja tema pereliikmetel kohe formaalsusteta naasta, ilma et see piiraks asjaomase liidu või riikliku õiguse ja perekonna ühtsuse põhimõtte kohaldamist.

Kui kolmanda riigi kodanik vastab direktiivi 2011/95/EÜ artikli 21 lõikes 2 nimetatud tingimustele, on tema väljasaatmise otsuse teinud liikmesriigil erandina käesoleva artikli teisest lõigust õigus saata isik kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustustega riiki, mis ei ole rahvusvahelise kaitse andnud liikmesriik.

7. Kui ELi sinise kaardi omanik või tema pereliige ületab Schengeni õigustikku täielikult kohaldava liikmesriigi välispiiri, teeb see liikmesriik Schengeni infosüsteemis tema kohta otsingu. Liikmesriik keeldub oma territooriumile lubamast isikuid, kelle kohta on Schengeni infosüsteemis väljastatud riiki lubamist ja riigis viibimist keelav hoiatusteade.

VI peatükk

Lõppsätted

Artikkel 23

Teabe kättesaadavus ja järelevalve

1. Liikmesriigid teevad taotlejatele hõlpsasti kättesaadavaks teabe kõigi taotluse esitamiseks vajalike dokumentaalsete tõendite kohta ning riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste (sh direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate kolmandate riikide kodanike ja nende pereliikmete õiguste ja kohustuste) ning menetluslike kaitsemeetmete kohta. Teave peab sisaldama asjaomases liikmesriigis artikli 5 lõigete 2, 4 ja 5 kohaselt kehtestatud palgakünniseid ning nõutavaid tasusid.

Samuti peab teave sisaldama alljärgnevat:

- (a) artiklis 19 nimetatud tööalane tegevus, mida teisest liikmesriigist pärit ELi sinise kaardi omanik võib liikmesriigi territooriumil teha;
- (b) teises liikmesriigis artikli 20 kohaselt ELi sinise kaardi ja artikli 21 kohaselt pereliikme elamisloa taotlemise kord.

Kui liikmesriik on otsustanud kasutada artikli 6 lõikes 2 sätestatud võimalust, tuleb samamoodi esitada teave konkreetse elukutse või sektoriga seotud tööturukontrolli kehtestamise kohta konkreetses piirkonnas.

2. Liikmesriigid annavad igal aastal ja pärast iga muudatust komisjonile teada, millist tegurit nad artikli 5 lõigete 2, 4 ja 5 kohase aastapalga künnise kehtestamiseks on otsustanud kasutada ning millised on sellest tulenevad nimiväärtused.

Liikmesriigid saadavad igal aastal komisjonile nende kutsealade loetelu, millele kohaldatakse artikli 5 lõike 4 kohast erandit.

Kui liikmesriik keeldub ELi sinise kaardi taotluse rahuldamisest artikli 6 lõike 4 kohasel eetilise värbamise kaalutlustel, edastab ta komisjonile ja ülejäänud liikmesriikidele oma nõuetekohaselt põhjendatud otsuse, milles on nimetatud asjaomased riigid ning sektorid.

Liikmesriigid saadavad igal aastal komisjonile lubatud tööalaste tegevuste (määratlus artikli 2 punktis 1) loetelu, mille alusel kohaldatakse artiklit 19.

3. Liikmesriigid jälgivad direktiivi mõju oma tööturule ja teavitavad sellest igal aastal komisjoni.

Artikkel 24

Statistilised andmed

1. Igal aastal ja esimest korda mitte hiljem kui ...⁵² esitavad liikmesriigid kooskõlas määrusega (EÜ) nr 862/2007⁵³ komisjonile eelmise kalendriaasta statistika nende kolmandate riikide kodanike kohta, kellele anti ELi sinine kaart, kellele selle andmisest keelduti (tuues eraldi välja artikli 6 lõike 2 alusel tehtud keeldumisotsused), kelle kaarti pikendati ja kelle kaart tühistati. Andmed peavad olema eristatud taotleja kodakondsuse, kutseala, loa kehtivusaja, soo ja vanuse ning majandussektori alusel. ELi sinise kaardi saanud kolmandate riikide kodanike andmed peavad olema eristatud ka selle alusel, kas nad on rahvusvahelise kaitse saajad, vaba liikumise õigusega või artikli 17 kohaselt ELi pikaajalised elanikud.

Statistilised andmed riiki lubatud pereliikmete kohta (v.a nende elukutse ja majandussektor) edastatakse samamoodi.

Peale selle tuuakse esitatavas teabes välja artiklite 20 ja 21 kohaselt teises liikmesriigis elamisloa saanud ELi sinise kaardi omanike ja nende pereliikmete eelnev elukohaliikmesriik.
2. Artikli 5 lõikeid 2, 4 ja 5 rakendatakse Eurostatile määruse (EL) nr 549/2013⁵⁴ kohaselt saadetud andmete alusel.

Artikkel 25

Aruandlus

Iga kolme aasta järel ja esimest korda [viie aasta möödumisel direktiivi jõustumisest] esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande direktiivi kohaldamise kohta liikmesriikides, eriti artiklite 5, 12, 19 ja 20 mõju hinnangu ning direktiivi mõju kohta olukorrale riikide tööturul. Komisjon esitab vajalikud muudatusettepanekud.

Eelkõige hindab komisjon artiklis 5 sätestatud palgakünnise ja erandite sobivust, võttes muu hulgas arvesse liikmesriikide majandusliku, sektoraalse ja geograafilise olukorra mitmekesisust ning mõju tööturile.

Artikkel 26

Kontaktpunktide koostöö

1. Liikmesriigid nimetavad kontaktpunktid, kes vastutavad artiklite 17, 19, 20 ja 23 rakendamiseks vajaliku teabe saatmise ja vastuvõtmise eest ning kes teevad omavahel tulemuslikku koostööd.

⁵² Neli aastat pärast direktiivi jõustumist.

⁵³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 311/76 võõrtöötajaid käsitleva statistika koostamise kohta (ELT L 199, 31.7.2007, lk 23).

⁵⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EÜ) nr 549/2013 Euroopa Liidus kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta (ELT L 174, 26.6.2013, lk 1).

2. Liikmesriikide kontaktpunktid teevad artikli 5 lõike 1 punkti c ja lõike 6 rakendamiseks vajalikku valideerimiskorraga seotud tulemuslikku koostööd eelkõige hariduse, koolitamise, tööhõive ja noorsoo valdkonna sidusrühmadega ning teistegi asjaomaste poliitikavaldkondadega.
3. Liikmesriigid teevad vajalikku koostööd lõikes 1 nimetatud teabe ja dokumentide edastamisel. Liikmesriigid eelistavad elektroonilist teabevahetust.

Artikkel 27

Direktiivi 2009/50/EÜ kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2009/50/EÜ tunnistatakse alates ... [kaks aastat ja üks päev käesoleva direktiivi jõustumisest] kehtetuks.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitletakse [1] lisas esitatud vastavustabeli abil viidetena sellele direktiivile.

Artikkel 28

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad direktiivi täitmiseks vajalikud õigusaktid [kahe aasta möödumisel direktiivi jõustumisest]. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need sätted vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi üle otsustab iga liikmesriik ise.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile direktiivi kohaldamisalas vastu võetud riiklike õigusaktide põhisätete teksti.
3. Erandina lõikest 1 jõustavad liikmesriigid artikli 2 punktide g ja i (kõrgema tasandi kutseoskuste tunnustamine kõrgema kutsekvalifikatsioonina) järgimiseks vajalikud õigusaktid [kahe aasta möödumisel üldisest ülevõtmistähtajast].

Artikkel 29

Jõustumine

Direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 30

Adressaadid

Direktiiv on vastavalt aluslepingutele adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourgis,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*